telefon: 0746/230.032 redactia@opiniastudenteasca.ro www.opiniastudenteasca.ro

opinia veche

● Anul XLI ● 2012 ● 19 - 25 noiembrie 2012 ● Nr. 441 ● IAȘI ● GRATUIT ● 5000 de exemplare

Nimic nu îl împiedică pe tînărul de 25 de ani să-și construiască o altă Românie

interviu cu politicianul Teodor Baconschi

● **sînt întru totul adeptul dictonului „ce nu te omoară, te întărește”**

paginile 8 – 9

EDITORIAL

Mai avem nevoie și de Teatru

Începînd cu acest an universitar și odată cu deschiderea stagiunilor de la **Operă** și **Teatru**, **Iașul Cultural** a început să învie de printre gropi, ruine și manifestări *underground*. **Sala Mare**, a **Teatrului Național „Vasile Alecsandri”**, proaspăt redeschisă după ce a stat în hibernarea renovărilor preț de șase ani, cheamă oamenii să se lepede de straiele rutinei și să fie protagoniștii unei trăiri artistice sofisticate măcar cîteva ore pe săptămînă. Faptul că regizorul **Andrei Șerban** a ales **Iașul** pentru a monta în premieră în **România** spectacolul **Indiile Galante**, marchează un moment care are potențialul de a restabili prestigiul interbelic al **Teatrului**, cu impetuozitatea sa barocă, acordată după stilul rococo.

Seria de premiere de joi, vineri și duminică, ordonate într-un triptic sugestiv, ne arată că **Iașul** este în măsură să găzduiască un spectacol artistic care să mobilizeze mai bine de o sută de balerini, soprane, baritoni, muzicieni și coriști laolaltă, într-o alegorie de peste patru sute de costume și să mai și țintuiască pe scaunele fascinației spectatorii mai bine de trei ore pentru a privi o operă „grea și necunoscută”. „Nu se putea găsi o ocazie mai nimerită pentru a celebra muzica și teatrul în această simbolică sală ieșeană, splendid renovată, decît această capodoperă festivă”, stau scrise cuvintele lui **Andrei Șerban** pe libretul manifestării. **Indiile Galante** nu a fost un spectacol pentru privitorii secolului al XXI-lea, obișnuiți cu piese la bar sau în **Sala Studio**, ci pentru unii care visează să ajungă măcar o dată la **Opera din Viena** sau **Opera „Garnier” din Paris**. Pentru cei însetați să respire simboluri ale vieții, ale dragostei și ale morții, lansate printr-o explozie de culori și semnificații, într-o gamă majoră. Dar și pentru cei „speriați” că opera e o pretențiozitate de neînțeles pentru cei fără prea multă carte. Viziunea a lui **Andrei Șerban** este de o amploare ce întrece orice așteptări. Sub fiecare foaie din creația sa se găsește o culoare care poate fi percepută cu inima.

Pesemne că era latentă în acest tîrg al **Ieșilor** o sete de frumos în oamenii lui gri, o aplecare spre a petrece festiv și o sete de-a simți rafinat cînd văd maiestuos. Și universitățile ieșene au simțit acest lucru, poate uitat, sau declarat a fi pierdut. De la deschiderea fastuoasă a **Medicinei**, pînă la **Zilele Universității Tehnice „Gheorghe Asachi”**, a plutit în aer un spirit ceremonios, la granița solemnității academice cu festivismul. Sîmbăta aceasta, **Politehnica** și-a proiectat viața și istoria pe clădirea principală a **Teatrului Național**, iar profesorii și studenții s-au desfătat cu deliciul „Iașilor în carnaval”. În premieră, tehnica și arta s-au îmbrățișat cu grație, spre încîntarea tuturor.

Opera și teatrul sînt menite să reinvestească oamenii cu ce au mai frumos în ei decît ei înșiși, la fel cum eleganța exterioară o modelează pe cea interioară, hrănind și spiritul și nevoia oamenilor de vizibilitate în același timp. Așa că e un lucru bun că reîntregirile și sărbătorile se îmbracă în robe sau poartă broșe sofisticate la reverul paltoanelor. În atîta noroi academic și în plină campanie electorală, se simțea nevoia de o strălucire artistică care să spele gîndurile ieșenilor cu încrederea că mai există viață și dincolo de încrîncenare.

Laura PĂULEȚ

Cercetarea din România, în umbra plagiatului

● oamenii de știință din Iași susțin că este foarte dificilă detectarea fenomenului în condițiile în care nu există o bază de date care să conțină toate lucrările de specialitate ● din cauza scandalului din țară, comunitatea academică internațională este reticentă în ceea ce-i privește pe tinerii doctoranzi din România

A cui să fie vina?

CULTURAL *Alfa, Indiile Galante și Omega*

Andrei Șerban a montat la Iași o divină comedie

Din „Indiile Galante” s-a revărsat pasiunea cu o forță și o sofisticare nemaiîntîlnite la Teatrul Național „Vasile Alecsandri” din Iași în ultimele două decenii, cu prilejul nici unui spectacol de operă-balet. Joi, 15 noiembrie, regizorul Andrei Șerban a făcut din Sala Mare, în două părți și patru acte, pe rînd și în premieră, tărîm al Paradisului, Infernului, Purgatoriului și iarăși al Paradisului, după un libret de Louis Fuzelier. Pe muzica lui Jean-Philippe Rameau și sub bagheta lui Adrian Morar, dragostea a înlocuit haina sofisticării baroce cu cea a simplității sălbatice, după ce a schimbat mai bine de 400 de costume, mii de piese de decor și a antrenat peste 120 balerini, tenori, soprane, muzicieni, coriști, într-o alegorie de trei ore ce s-au scurs pe nesimțite. Regizorul, care a montat spectacolul pentru prima dată la Opera „Garnier” din Paris, și-a vegheat capodopera de la balcon, de unde spectatorii s-au lăsat născuți dintr-un ou, crescuți de îngeri, uciși de gelozie și reînviați pe tărîmul iubirii autentice. Drept dovadă că de pe buzele încleștate de vrajă ale privitorilor s-au desprins doar vorbe rupte din Rai.

pagina 12

Actualitate

De ziua ei, Politehnica și-a serbat dascălii

● **s-au înmînat 17 titluri de Profesor Emeritus, 14 distincții de Profesor Senior și patru premii pentru activitatea de cercetare**

pagina 3

Incognito

Festivalul studențesc care a lipit Copoul de Bahlui

● **cu prilejul UNIFEST-ului am fost la Planetariu, ne-am plimbat cu un tramvai împodobit ca de Crăciun și am jucat FIFA**

pagina 4

Reportaj

Cu motorul în spate, dintr-o țară în alta

● **Mihai Ciocoiu este primul moldovean care a participat vreodată la Campionatul Mondial de motocross**

● **i s-au pus bețe în roate și în Basarabia și în România**

pagina 11

Tabletă

Pierderea minții, în format digital

● **din tehnologiile pe care le-am făurit învățăm prea puțin**

● **de noi și nu de butoane ține să nu uităm să gîndim**

pagina 6

opinia veche

este editată de studenți ai Departamentului de Jurnalism și Științe ale Comunicării și se adresează exclusiv mediului academic.

revistă săptămânală de informație, reportaj și atitudine studențească

În coloană, adunarea

Campus cu viteza sunetului

Postul de radio online **FEstudIS** și-a reluat, de luna aceasta, emisia. Înființat în luna mai a acestui an cu prilejul ediției a XI-a a festivalului cu același nume, acesta își are sediul în **Casa de Cultură a Studenților (CCS)** din **Iași**. Transmisiunea se face zilnic, de la ora 12.00, iar sîmbăta și duminica 24 de ore din 24.

„Avînd în vedere că studenții din Iași se întîlnesc destul de rar toți în același loc la evenimente de tipul festivalurilor, ne-a venit ideea de a crea un canal de comunicare audio care sa fie practic platforma care să unească CCS, studenții și structurile de care apațin acești, indiferent de universitate. Grila de programe este foarte diversificată, avînd incluse atît emisiuni informative cît și muzicale, cu dedicații, de divertisment, sau emisiuni cu transmisiuni live din cîteva cluburi din Iași în care se organizează petreceri private ale unor facultăți”, a declarat **Daniel Vasiluț**, directorul **Radio FestudIS**.

Colectivul redacțional este alcătuit din 15 studenți de la specializarea **Jurnalism și Științe ale Comunicării** de la **Facultatea de Litere** a **Universității „Alexandru Ioan Cuza”** din **Iași**, dar și de la specializări ale **Universității Tehnice „Gheorghe Asachi”** din **Iași**. „Sîntem oameni pasionați, cu diferite niveluri de experiență, avînd în vedere că activitatea noastră este una de voluntariat. Am avut surpriza plăcută de a fi abordați de două persoane mai tinere decît noi, chiar, elevi de liceu, cărora le-a plăcut ideea noastră, care sînt DJ și pentru care implicarea în acest proiect poate fi o rampă de lansare”, a mai adăugat **Daniel Vasiluț**.

Postul de radio **FEstudIS** poate fi ascultat online, accesînd aplicația de pe pagina de **Facebook** a **Radio FEstudIS**.

Anca TOMA

Parada cadrelor scurte

Festivalul Național de Film de Scurt Metraj FILMSTUD, aflat la a cincea ediție, se va desfășura între 21 – 23 noiembrie și este organizat de **Clubul de Arte Vizuale „ConceptART”** de la **Casa de Cultură a Studenților (CCS) Iași**. Pînă pe 17 noiembrie studenții s-au putut înscrie cu producții proprii la concursul organizat în cadrul festivalului. Acestea vor fi proiectate vineri, 23 noiembrie, de la ora 19.00, în **Sala Gaudeamus** a **CCS**, în timp ce miercuri, 21 noiembrie, de la aceeași oră va avea loc „Seara de publicitate”, iar joi, 22 noiembrie, „Seara de animație”.

Aceasta din urmă va fi organizată la **Teatru' Fix**, fiind o noutate a acestei ediții, cînd timp de patru ore, vor fi vizualizate animații premiate la alte festivaluri de acest gen. „Dacă sînt cu adevărat talentați, tinerii au șansa să fie promovați mai departe sau să obțină diferite colaborări. În primul rînd, un mare avantaj este acela că își pot prezenta creațiile în fața unui public și astfel pot primi un feedback”, a declarat **Daniel Moisii**, referent cultural **CCS** și organizatorul acestui eveniment. Juriul va fi format din **Cătălin Apostol**, director de programe **TVR**, **Ion Sapdaru**, actor la **Teatrul Național** și regizor de teatru și **Cătălin Ștefan Mândru**, regizor și actor la **Teatru' Fix**.

FILMSTUD este un proiect instituțional care urmărește promovarea tinerilor pasionați de film.

Mădălina OLARIU

Cînd se golesc amfiteatrele

Studențiada, în 16 orașe din țară

● pe 21 noiembrie, complexul din Agronomie va găzdui un concert live cu Emeric Imre

În perioada 19 – 25 noiembrie, **Uniunea Națională a Studenților din România (UNSR)** va organiza la **Iași** a șaptea ediție a festivalului **Studențiada**, în colaborare cu organizațiile studențești de la trei instituții de învățămînt superior. **Universitatea Tehnică „Gheorghe Asachi” din Iași (TUIAȘI)**, **Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” (UAIC)** și **Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară „Ion Ionescu de la Brad” (USAMV)** vor pune la dispoziția organizatorilor spații și săli în care să se desfășoare evenimentele din cadrul festivalului.

„Studențiada a fost inițiat cu scopul de a promova demersuri creative și inovatoare în rîndul studenților, în sectoare precum educație, cultură, mediu și sport”, a declarat **Marius Petrariu**, prim-vicepreședinte **UNSR**. Aceste manifestări vor începe luni, 19 noiembrie, de la ora 12.00, cu o dezbatere pe tema „Sănătate pentru toți – Obezitatea și anorexia”, urmată de o serie de alte activități, printre care se numără o degustare de vin și proiecția unei versiuni a „Serii devoratorilor de publicitate” la **Facultatea de Inginerie Chimică și Protecția Mediului**, începînd cu ora 20.00. Marți, de la ora 10.00, va avea loc simpozionul național „Electroscientific”, un proiect pentru dezvoltarea cunoștințelor din domeniul IT în care vor fi implicați 40 de studenți din centrele universitare din țară.

Pe 21 noiembrie, complexul studențesc din **Agronomie** va găzdui, printre alte activități studențești, un concert „Live în campus”, de la ora 19.00, la care va fi invitat interpretul **Emeric Imre**. Ziua de vineri va fi una dedicată exclusiv evenimentelor sportive, cu excepția unei campanii de donare de sînge, realizată de **Asociația Studenților Chimiști**. Restul evenimentelor se vor desfășura în intervalul 10.00 – 16.00 și vor consta în meciuri de fotbal, volei și biliard. În weekend va avea loc o serie de workshop-uri și un concert „Publika”, în **Club Queen's**.

„În 2006, UNSR, a inițiat Studențiada, festival studențesc organizat la nivel național, care a determinat 5000 de tineri să participe timp de o săptămînă la diverse activități extracuriculare. În următorul an a avut loc în zece orașe, avînd 10.000 de participanți”, a adăugat **Marian Petrariu**.

Ediția din acest an se va desfășura în 16 orașe, în aceeași săptămînă, și organizatorii estimează că numărul participanților va depăși 40.000 de studenți.

Paul ANDRICI

Una din zile va fi dedicată evenimentelor sportive

50 de ani în 50 de conferințe

● invitații le-au prezentat participanților cum au reușit în cariera lor

Facultatea de Economie și Administrarea Afacerilor (FEAA) de la **Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” (UAIC)** din **Iași** celebrează 50 de ani de la înființare prin 50 de conferințe. Acestea au debutat pe 10 noiembrie și vor continua pînă pe 19 decembrie. În cadrul acestor manifestări, absolvenții facultății au ocazia să împărtășească studenților din experiența lor.

La prima conferință care a avut loc sîmbătă, 10 noiembrie, a fost invitat **Andy Szekely**, antreprenor, trainer și autor, care a început conferința invitînd studenții să participe la un exercițiu de autocunoaștere. Acesta i-a sfătuit să își facă propriul plan pentru a nu fi incluși în planurile altora. Marți, 13 noiembrie, **Marius Bodoga**, directorul **Direcției locale de Evidență a Persoanelor Iași**, a vorbit despre dificultățile întîmpinate în carieră, precizînd că munca în sistemul public necesită „răbdare și trebuie să existe dorința de perfecționare continuă”.

La cea de-a patra întîlnire, desfășurată miercuri, 14 noiembrie, a participat **Florin Mindirigiu**, fondatorul **AIESEC Iași**. Acesta a vorbit despre dezvoltarea personală și pregătirea în carieră, menționînd că atunci „cînd va apărea pasiunea pentru munca pe care o faceți, veți fi una dintre persoanele integrate foarte bine în firma respectivă. Dacă veți face meseria cu plăcere, atunci va apărea și excelența în domeniul ales”.

În aceeași zi, începînd cu ora 18.00, **Eugenia Dăscălescu**, director regional de **Servicii Clienți BRD**, a purtat o discuție despre lucrul în echipă și despre buna cooperare între membri. „În afară de muncă este vorba de dăruire, de responsabilitate și de răbdarea și dorința de a-ți face o echipă și de a nu-ți fi teamă să fii înconjurat de oamenii cei mai buni”, a afirmat aceasta.

La finalul întîlnirilor, studenții au adresat întrebări invitaților, iar aceștia au primit din partea organizatorilor diplome de recunoaștere și medalii simbolice.

Cătălina DOBROVICEANU
Mădălina OLARIU

S-a inaugurat primul Pendul Foucault din Iași

● acesta va suferi ulterioare modificări pentru a se face posibilă funcționarea continuă

Cu ocazia împlinirii a 71 de ani de la înființarea **Facultății de Construcții și Instalații (FCI)** și a **Zilelor Universității Tehnice „Gheorghe Asachi” din Iași (TUIAȘI)**, s-a inaugurat **Pendulul lui Foucault** în corpul A al **Catedrei de Instalații**. La eveniment au fost prezenți prof. univ. dr. ing. **Ion Giurma**, rectorul **TUIAȘI**, conf. univ. dr. ing. **Irina Lungu**, prorector responsabil cu relații internaționale și imagine universitară, prof. univ. dr. ing. **Mihai Budescu**, decanul **FCI**, prof. univ. dr. ing. **Jan Ignat**, directorul **Departamentului de Instalații**, șef lucrări ing. **Sorin Theodoru** și prof. univ. dr. ing. mat. **Daniel Condurache**. Acesta din urmă a ținut o prelegere în care a explicat misterul experimentului **Foucault**. „Pendulul ne arată, fără să fim nevoiți să ne uităm pe cer, fără să fim nevoiți să inspectăm universul, că nu sîntem singuri și că Pământul se învîrte în jurul axei sale”, a subliniat profesorul. De asemenea, acesta a ținut să precizeze pentru studenții **TUIAȘI** prezenți la eveniment că „mișcările de tip Foucault sînt mișcări universale”, menționînd că fiecare dintre cei 24 de sateliți de **GPS** care asigură comunicațiile în telefonia mobilă este un **Pendul Foucault** în raport cu **Pământul**. Dispozitivul va suferi în continuare cîteva modificări, pentru că „între timp noi am mai făcut unele teste și o să instalăm un echipament care să introducă energia în sistem, astfel încît el să funcționeze continuu”, a declarat prof. univ. dr. ing. **Mihai Budescu**.

Mărturii despre centrul lumii

În seria de evenimente prilejuite de aniversarea **FCI** s-au mai înscris și conferința „Matematică – Limbaj și instrument al Ingineriei”, care a fost susținută de șef lucrări dr. **Marcel Roman**, membru al **Colectivului de Matematică**, miercuri, 14 noiembrie. Prof. univ. dr. ing. **Mihai Budescu** le-a explicat ulterior studenților prezenți mecanismul de funcționare a platformei seismice de la **FCI**, cea mai mare din țară, simularea programată fiind anulată din cauza condițiilor nefavorabile ale vremii.

FCI a fost înființată la 11 noiembrie 1941, iar pe parcursul anilor au apărut secții de specializare pe diferite domenii de construcții civile, industriale, agricole și instalații.

Paul ANDRICI

La „Cuza” s-a dezbătut politica

● prof. univ. dr. Mihaela Miroiu a vorbit despre tipurile de democrație aplicate la ora actuală în lume

Lansarea la **Iași** a volumului „Ideologii politice actuale. Semnificații, evoluții și impact”, coordonat de prof. univ. dr. **Mihaela Miroiu**, de la **Facultatea de Științe Politice** din cadrul **Școlii Naționale de Studii Politice și Administrative (SNSPA)** din **București**, a fost organizată vineri, 16 noiembrie, în **Sala Senat** a **Universității „Alexandru Ioan Cuza” (UAIC)** din **Iași**. Aceasta a avut loc sub forma unei dezbateri la care au participat studenți și reprezentanți ai instituției de învățămînt superior, printre care s-au numărat și prof. univ. dr. **VasileIșan**, rector al **UAIC**, prof. univ. dr. **Gheorghe Iacob**, prorector pentru programe de licență, precum și prof. univ. dr. **Nicu Gavriluță**, decan al **Facultății de Filosofie și Științe Social – Politice (FSSP)**. Acesta din urmă a moderat discuțiile din cadrul întîlnirii.

Autor și coordonator al volumului „Ideologii politice actuale”, prof. univ. dr. **Mihaela Miroiu** a vorbit despre tipurile de democrație aplicate la ora actuală în lume și despre faptul că „cetățenii ar trebui să fie conștienți că acest sistem funcționează numai dacă ei se comportă față de politicieni cum te comporți cu niște prestatori de servicii și nu invers”. Observațiile sale au condus către cea de-a doua parte a întîlnirii, în care studenți de la toate ciclurile de învățămînt superior prezenți în sală i-au putut adresa întrebări pe tema pusă în discuție. Astfel, s-au dezbătut chestiuni precum modul în care se raportează politologul modern la „ideologiile eliberatoare, precum ecologismul sau homosexualitatea” și despre dificultatea schimbării teoriilor politice odată cu formarea de noi partide.

Prof. univ. dr. **Mihaela Miroiu** a inițiat în 1998 primul program masteral de **Studii de Gen** din **România**, în cadrul **SNSPA** din **București**. A publicat 12 volume în care tratează teorii feministe, etică și ideologii politice.

Anca TOMA

În semn de recunoaștere

De ziua ei, Politehnica și-a serbat dascălii

● s-au înmînat 17 titluri de Professor Emeritus și patru premii pentru activitatea de cercetare

În perioada 12 – 17 noiembrie, **Universitatea Tehnică „Gheorghe Asachi" din Iași (TUIAȘI)** a organizat **Zilele Universității**, în cadrul cărora au avut loc premierea și celebrarea profesorilor seniori și a celor cu merite deosebite, un simpozion științific istoric și două evenimente culturale. De asemenea, în aceeași săptămînă s-au desfășurat și **Zilele Porților Deschise**.

Prima manifestare a avut loc pe 15 noiembrie, de la ora 10.00, cînd a fost întrunită **Ședința Festivă** a **Senatului TUIAȘI**. Cu această ocazie, prof. univ. dr. ing. **Ion Giurma**, rectorul instituției, a acordat titlul de Profesor Senior unui număr de 17 cadre didactice care au împlinit vîrstele de 75, 80 și 85 de ani, aceștia primind o diplomă personalizată și medalia „Gheorghe Asachi". „Facem legămîntul de a vă urma exemplul, avînd privilegiul de a vă fi avut prin preajmă și a vă fi acum alături, fiindcă am înțeles care e datoria morală de a fi dascăli pentru ingineri", a subliniat prof. univ. dr. ing. **Ioan Giurma**, adresîndu-se celor omagiați.

Prof. dr. ing. **Anghel Stanciu**, președintele **Senatului**, a înmînat distincțiile de Professor Emeritus, după care prof. univ. dr. ing **Carmen Teodosiu**, prorector cu cercetarea științifică, a premiat patru cadre didactice și cercetători cu performanțe deosebite în cercetarea științifică.

Vineri, 16 noiembrie, începînd cu ora 9.00 a fost organizată cea de-a IV-a ediție a **Simpozionului de Istoria Învățămîntului și Științelor Tehnice**. Seria de conferințe a fost deschisă de prof. univ. dr. ing. **Neculai Eugen Seghedin**, prorector responsabil cu activitatea didactică, care a afirmat că organizarea evenimentului se datorează faptului că „fiecare simte nevoia de a arăta că disciplina proprie nu ajunge în neant".

Distincțiile au fost înmînate în Ședința Festivă a Senatului

Universitatea în stop cadru

În continuare, conf. univ. dr. ing. **Mihai Dorin**, de la **Facultatea de Mecanică**, a moderat cele 17 lucrări ale simpozionului, cea dintîi fiind prezentată de prof. univ. dr. ing. **Florian Stătescu**, decan al **Facultății de Hidrotehnică, Geodezie și Ingineria Mediului**, iar dr. ing. **Monica Nănescu**, reprezentant al **Muzeului Științei și Tehnicii** din **Iași** a realizat un tur virtual al **Muzeului memorial „Poni-Cernătescu"**.

Lucrările au continuat cu o istorie a învățămîntului tehnic românesc prezentată de lect. univ. dr. **Gabriel Asandului**, iar prof. univ. dr. ing. **Mihail Voicu**, membru al **Academiei Române**, **Filiala Iași** a vorbit despre conceptul de „feedback". În ultima zi a manifestărilor au avut loc două evenimente, primul fiind piesa de teatru „Iașii în carnaval", care a fost jucată de la ora 17.00 la **Teatrul Național**, cu ușile închise, participanți fiind doar studenți și profesori ai **TUIAȘI**. Al doilea a fost proiecția unui film de prezentare a instituției în intervalul 17.00 – 00.00, pe fațada **Teatrului Național „Vasile Alecsandri"**. „Pelicula a fost realizată integral din fragmente care au fost filmate în interiorul universității", a declarat conf. univ. dr. ing. **Irina Lungu**, prorector responsabil cu relațiile internaționale și imaginea universitară.

Manifestările din cadrul **Zilelor Universității** au marcat împlinirea a 199 de ani de învățămînt tehnic ieșean.

Paul ANDRICI
Cătălina DOBROVICEANU

Șase zile de documentare

● ediția aceasta a DOC EST aduce 19 pelicule

Institutul Francez (IF) și **Centrul Cultural German** din **Iași (CCG)**, în parteneriat cu **One World România** și **România Film** organizează pentru a șasea oară **Festivalul de Film Documentar DOC EST**. Acesta se va desfășura în perioada 19 – 24 noiembrie la **Cinema Republica**, iar intrarea va fi liberă. Pe parcursul celor șase zile vor putea fi vizionate 19 filme din **România**, **Franța** și **Germania** și vor avea loc discuții cu regizori de film. „Ideile bune sînt menite pentru a fi dezvoltate și iată că ne aflăm la a șasea ediție. DOC EST a pornit ca un festival angajat care și-a dorit să propună tematici, însă din 2010 și-a dorit să se consacre cu precădere aspectului artistic. De atunci, festivalul a ajuns la patru zile de proiecții", a declarat **Alain Ramette**, directorul **IF**.

Spre deosebire de edițiile anterioare, proiecțiile vor începe și de la ora 18.00, iar conform organizatorilor o altă schimbare a festivalului este faptul că a căpătat o dimensiune europeană, datorită parteneriatului cu **One World România**. „Acestui festival îi mai lipsesc doar cîteva premii mari, în rest este cunoscut în toată **România**. Anul acesta am selectat filmele cele mai reprezentative, însă din păcate avem doar cinci producții românești pe care le-am putut alege", a declarat **Florin Lăzărescu**, scriitor și scenarist de film.

Printre producțiile selectate se numără filmul românesc „Crulic – Drumul spre dincolo", o dramă în regia **Ancăi Damian**, „Un gînd, un vis, Doyle…și-un pix" un film documentar realizat din fotografii și producția germană „Furia broaștei țestoase", o biografie a unui om afectat de evadare și expulzare.

Festivalul de **Film Documentar DOC EST** a fost organizat pentru prima dată în 2007, pe durata a trei zile la inițiativa **IF** și a **CCG** și aborda tematici precum drepturile omului sau dezvoltarea durabilă.

Mădălina OLARIU

Festivalul studențesc al culturii

● tinerii au distribuit invitații pentru filme și muzee

Cea de-a XI-a ediție a festivalului studențesc **UNIFEST**, care se desfășoară în perioada 12 – 22 noiembrie, a debutat cu o serie de activități culturale și de divertisment, la care studenții universităților ieșene au avut acces gratuit. Pe parcursul primei săptămîni, tinerii din organizațiile implicate au fost prezenți la corturile de informare ale festivalului și au distribuit aproximativ 1.500 de invitații pentru filme și muzee.

Evenimentul a fost deschis luni, 12 noiembrie cu un *flashmob* în parcarea **Iulius Mall** și a continuat cu proiectul „Sesiune în 30 de minute", organizat de **Asociația Studenților de la Facultatea de Construcții și Instalații** a **Universității Tehnice „Gheorghe Asachi" din Iași (TUIAȘI)**. În cadrul acestuia, pe parcursul a trei zile au fost organizate concursuri de cunoștințe generale vizînd materiile de bază din primul an, adresate studenților din anul al II-lea. „Proiectul s-a desfășurat spontan, în sălile de curs, iar organizatorii au dorit să demonstreze că acordă importanță în aceeași măsură și învățatului, dar și voluntariatului", a declarat **Ciprian Chelariu**, vicepreședintele **Uniunii Studenților din România (USR)**.

Ziua de joi, 15 noiembrie, a fost dedicată vizitelor la muzee și la **Planetariul** de la **Universitatea „Alexandru Ioan Cuza"** din **Iași**, „studenții prezentînd un interes special, mai ales că au aflat abia atunci că există Planetariu în Iași. Ne propunem ca pe viitor să organizăm și alte astfel de vizite", a completat **Ciprian Chelariu**.

Festivalul va continua și săptămîna viitoare. Luni, 19 noiembrie, va avea loc spectacolul de teatru „O noapte furtunoasă" de **Ion Luca Caragiale**, care va fi pus în scenă la **Casa de Cultură „Mihai Ursachi"**, începînd cu ora 21.00. Festivalul studențesc **UNIFEST** se va încheia joi, 22 noiembrie.

Mădălina OLARIU

Medicina împlinește 133 de ani

● miercuri va fi Ziua Porților Deschise

Săptămîna aceasta, în perioada 21 – 23 noiembrie, se vor desfășura **Zilele Universității de Medicină și Farmacie „Grigore T. Popa" (UMF)** din **Iași**. Instituția de învățămînt superior va organiza, cu sprijinul **Societății Studenților Medicinești** din **Iași (SSMI)**, o serie de activități dedicate studenților, cu participarea cadrelor didactice ale universității.

Astfel, miercuri, studenții vor putea participa la concursul **MedChallenge**, „un proiect care se desfășoară la noi de trei ani, gîndit după modelul rezidențiatului din Franța, în cadrul căruia studenții au ocazia să se ocupe de rezolvarea unor cazuri clinice, de la diagnostic pînă la tratament, cîștigătorii fiind premiați la final cu pachete de manuale medicale", a explicat **Andreea Vranescu**, președintele **SSMI**.

De asemenea, tot miercuri va fi și **Ziua Porților Deschise**, în intervalul 11.00 – 17.00. Atunci se vor organiza tururi ale universității pentru elevii de liceu, însoțite de prezentări specifice celor patru facultăți, **Medicină Generală**, **Medicină Stomatologică**, **Farmacie** și **Bioinginerie Medicală**. Participanții vor putea, de asemenea, să participe la cursuri și să observe manevrarea aparaturii de specialitate din laboratoarele universității.

Joi, pe 22 noiembrie, va avea loc **Tîrgul Oportunităților de Cercetare**, începînd cu ora 12.00, în **Aula „George Emil Palade"**, iar vineri, în ultima zi, **SSMI** va organiza un tîrg de mîncăruri tradiționale, în corturi special amenajate pe esplanada **UMF**. „Avînd în vedere că studenții universității noastre provin din 70 de țări, activitatea e menită să aducă în același loc tradițiile culinare ale acestora", a declarat **Robert Apetrei**, vicepreședinte pe probleme interne al **SSMI**.

„Zilele universității noastre nu sărbătoresc doar instituția, profesorii și studenții ei, ci au și rolul de a contura strategia universității pentru următorii ani. La începutul săptămînii (n.r.: luni, 19 noiembrie) se vor stabili întrunirile profesorilor și studenților în cadrul cărora se va discuta acest aspect", a declarat prof. univ. dr. **Vasile Astărăstoae**, rector al **UMF Iași**.

Ediția de anul acesta a **Zilelor UMF** este prilejuită de împlinirea a 133 de ani de învățămînt universitar medical la **Iași**.

Anca TOMA

Șah - mat

Să citim cu ochelari de soare

● asumarea unei poziții ar mai spăla din păcatele care fac din jurnalism o treabă mai murdară decît ar trebui să fie

Spre deosebire de cea din **România**, presa din **State** e sinceră cu o treabă: publicațiile spun dinainte clar, fără să lase loc de interpretare și suspiciuni, ce candidat susțin (așanumitul *endorsement* de la ei). În felul acesta știi dinainte că dacă te uiți la **FOX** primești material foarte pro-republican și dacă citești **Huffington Post** ești aliat cu democrații. Mi se pare o dovadă de profesionalism. Da, e în regulă să susții un candidat ca instituție de presă. Fiecare ziar sau televiziune are o direcție editorială care se poate potrivi sau nu cu politica unui anumit partid. În orice caz mi se pare mult mai decent decît cum se face la noi.

Știm cu toții (bine, aproape cu toții) ce hram poartă **B1** sau **Antenele**, dar cu toate astea se poartă fiecare de parcă ei ar fi apărătorii adevărului și ai dreptății și doar ceilalți sînt „goarne". Nu, la noi toți sînt curați și dacă nu ești de acord cu părerile vreunuia dintre ei ești ori băsist, ori neocomunist.

Mi-ar plăcea mult mai mult ca publicațiile de orice natură din **România** să își asume de la bun început direcția. Înțeleg că există interese financiare, e greu să ții o afacere de genul acesta într-o țară în care lumea nu este obișnuită să plătească pentru conținut, și mai înțeleg și că uneori există legături de afaceri între patroni de trusturi și anumiți politicieni. Nu e lăudabil, nici etic sau moral, dar e explicabil. Nimeni nu face muncă de caritate aici. Însă asumarea unei poziții ar mai spăla din păcatele astea care fac din jurnalism o treabă mai murdară decît ar trebui să fie.

Mi-e teamă și silă de ce-o să se întîmple cu presa românească în următoarele cîteva săptămîni. De ceva timp perioadele electorale murdăresc din ce în ce mai mult paginile ziarelor și emisiile televiziunilor. Mai țineți minte alegerile din 2009, cînd **Cotidianul** deschidea cu șapte pagini despre **Băsescu**? Mai țineți minte derapajele din vară, cînd cu tentativa eșuată de referendum? Cu cine o să țină **Badea**? Cît de violent va fi **Banciu**? Deja sînt semne că **România literară** ar fi respins un text despre actuala direcție a **Ministerului Culturii**.

Nu pot decît să îndemn la lămîie și răbdare. Citiți ziarele cum ați citi poveștile de copii, curioși, amuzați și neîncrezători. Îmi pare rău să spun asta, dar în presa românească a anului 2012 nimic nu e ceea ce pare.

Ioan STOLERU

● PULS ● PULS ● PULS ● PULS ● PULS ● PULS ● PULS ● PULS ● PULS ● PULS ● PULS

Tîrgușor la apă

Săptămîna care a trecut a venit rîndul aleii de lîngă cantina Universității de Agronomie să fie escavată. Muncitorii care au trebuit să schimbe cablurile electrice nu-s însă niște săpători experimentați așa că pe lîngă faptul că ne-au lăsat fără curent, au reușit să spargă de trei ori într-o săptămînă și conducta de apă, șoseaua transformîndu-se în rîu. Știm că biletele RATP nu-s tocmai ieftine, dar nu transportul naval e soluția. Nu de alta, dar încep să se simtă ca acasă cei din Vaslui.

Share pentru Cartofi și mazăre

Una dintre colegele noastre a cîștigat săptămîna asta un bon de consumație de 150 de lei la restaurantul „Sante". Ni s-a cam tăiat însă pofta cînd am aflat că nu au decît produse pentru vegetarieni. Nu vrem să fim nerecunoscători pentru premiu și nici cîrcotași, dar leguma noastră preferată rămîne totuși carnea.

Mușchi de hamster

Ne-am gîndit să deschidem o mică afacere. Am auzit din surse sigure că studenții de la Zootehnie care au animale de companie își pun problema că acestea se îngrașă și devin leneșe. Zilele trecute, un băiat din A4 își plimba hamsterul pe holuri în speranța că acesta va mai da jos din burtă. Nu-i nimic. Deschidem noi o sală cu aparate, masaj și spa. Să aibă și animăluțele mușchii tonifiați.

Distracția doar la sfîrșitul cursurilor

Festivalul studențesc care a lipit Copoul de Bahlui

A trebuit să așteptăm, dar a sosit în sfîrșit versiunea studențească a lui 1 Mai, UNIFEST. Așa că ne-am luat colegii de cameră și i-am dus pînă la Planetariu să ni se citească în stele, iar de aici, inspirați de Steaua Polară, ne-am plimbat cu un tramvai împodobit ca de Crăciun, cu ghirlande și hîrtie colorată, din care am coborît abia în Tudor, unde ne-am întrecut să vedem cine știe să butoneze mai rapid, într-un concurs de FIFA.

● reușim să deslușim cîteva dintre planetele care orbitează în jur ● cu o apăsare de buton, se coboară o scară, iar eu urc la bordul vasului cu roți metalice

La întorsul Carului

● lumina se stinge și apare o bulină roșiatică, despre care ghidul nostru ne spune că este Soarele

„Să spună acum cine mai are nevoie de invitație”, țopăie **Claudiu** de pe-un picior pe celălalt, cît așteptăm ca din amfiteatrul de lîngă **Facultatea de Matematică** să iasă un grup de copii veniți de la grădiniță. Iar mîinii de oameni, cîți eram la început, i se mai adaugă cîteva degete, reprezentate de studente care se întind zgribulite să ia și ele un pătrățel de carton, pe care stă mîzgîlit „Invitație la Planetariu”. Cei mici se strecoară timizi printre noi, iar cineva glumește „să nu le puneți piedică”, și le luăm repede exemplul de a coborî în șir treptele. Pînă ne găsim cîte un loc și ne obișnuim retinele cu semi-întunericul, **Cătălin**, cel care „ne va face cunoștință cu planetele”, închide ușa repede și rîde strengărește „v-am prins și-o să facem matematică”.

Lumina se stinge și în locul ei apare o bulină roșiatică, despre care ghidul nostru ne spune că este **Soarele** și ceea ce vedem „e cerul zilei de azi”, în jurul căreia sînt trasate două cercuri pe rotunjimile tavanului. Cînd mașinăria din mijloc începe să se rotească, ni se atrage atenția că „acesta este planetariul, nu încăperea” și deasupra bolta se umple cu stele.

Dar lecția de matematică și astronomie devine una de ghicit zodii, spre încîntarea domnișoarelor care încearcă să unească cu ajutorul lui **Cătălin** puncte de pe linii imaginare. Le e mai ușor cînd acesta le trasează cu un laser și **Capricornul**, **Gemenii** sau **Peștii** iau un oarecare contur, nefiind totuși foarte sigure pe pregătirea ghidului nostru în astfel de „probleme”. În stînga, **Ioana** și prietena sa se contrazic cînd calculează care ar fi distanța dintre **Steaua Polară** și **Carul Mare**, și amîndouă îngăduie că „cei care au dat numele constelațiilor aveau imaginație”. Iar de la **Andromeda** pornim spre **Cassiopeia** și **Orion**, alături de **Sirius**, cîinele său de vînătoare. Doar că patrupedul „seamănă mai mult cu o vulpe sau o pisică”, cum se grăbește cineva din cealaltă jumătate de cerc să conchidă. Cu două rînduri mai în față, altcineva își aprinde ecranul telefonului pentru a căuta pe **Google** semnificații, acoperind cu lumina acestuia toată camera.

Însă, cînd ochii ni se obișnuiesc cu formele albicioase ale **Căii Lactee** și reușim să deslușim cîteva dintre planetele care orbitează în jurul **Soarelui**, **Cătălin** ne anunță că „doar atît am putut să vă învăț azi”.

Convins că are de-a face cu „niște specialiști”, ne promite că următoarea dată „voi încerca să nu vă grăbesc imaginația”, în timp ce de pe hol se disting glasurile unei noi grupe venite de la grădiniță, ce speră să vadă măcar o stea căzătoare.

Mădălina MORARU

Două săptămîni de zîmbete

Navigatorii șinelor agitate

● baloanele care zboară dintr-o mînă în alta mă fac să cred că s-a scurs doar o clipă de cînd m-am urcat

Se clatină ca o corabie atacată de valuri, iar luminile din geamuri semănau cu o sumedenie de fulgere și trăsnete colorate. Tunete curg și ele ritmic din boxele agățate de tavanul ambarcațiunii de pe șine, care coboară **Copoul** ca un *drakkar* (n.r. barcă vikingă) plină de războinici neînfricați. Doar chipul plictisit al vatmanului, timonierul de serviciu, dezvăluie adevărata identitate a vasului gălăgios.

Cu o apăsare de buton, se coboară o scara, iar eu urc la bordul bărcii cu roți metalice unde cîteva cadîne, studente la **Geografie**, dansează vesele pe ritmuri de hip hop. Aflu că tocmai m-am îmbarcat pentru o călătorie „fără țigări, băutură sau alte stimulente”, după cum mă anunță o fată micuță, brunetă și cu ochelari, în părul căreia e prinsă o bentiță din hîrtie colorată.

Pauză de țigară

Cîteva baloane sparte la urechea mea mă fac să tresar, dar mă liniștesc cînd îmi dau seama că e doar un cuplu care a prins în îmbrățișarea lor micile bucăți de cauciuc umplute cu aer. De pe **Copou** pînă în **Tîrgu Cucu** nici nu simt călătoria. Mulțimea de culori, muzica și tinerii care dansează rîzînd, vocea lui **Bogdan**, MC-ul tramvaiului, care îndeamnă la voie bună și baloanele care zboară dintr-o mînă în alta mă fac să cred că s-a scurs doar o clipă de cînd m-am urcat în corabia gălăgioasă.

Între timp mă întîlnesc și cu **Costi**, student în anul I de master la **Geografie**, pe care îl cunosc încă din liceu. Coborîm cînd vasul acostează în stația de lîngă mănăstirea **Golia**, unde toți fumătorii se ascund pentru o doză scurtă de nicotină. „Nu avem voie să fumăm sau să bem în tramvai, dar afară mai trișăm un pic”, îmi spune amicul în șoaptă, rîzînd complice împreună cu **Alexandra**, prietena lui, părtașă și ea la mica fărădelege.

După cinci minute pauza ia sfîrșit, iar MC-ul cu păr portocaliu anunță îmbarcarea. El e căpitan în seara asta și toți mateloții îl ascultă urcînd grăbiți la bordul vasului ornat cu ghirlande și hîrtie colorată. În înghesuiala din tramvai o cunosc pe **Ana**, o fată micuță cu două gropițe în obrajii îmbujorați care apar de fiecare dată cînd zîmbește. Dansează pe toate melodiile și fură privirile tuturor băieților din jurul ei, dar în seara asta vrea să mă tachineze pe mine așa că mă înghiontește la fiecare melodie. Ajunși în stația din **Agronomie** ritmul din boxe se schimbă, și într-o clipită o horă înconjoară cu totul vaporul scăldat în luminile becurilor colorate. Doar cîțiva tineri rămîn pe margine printre care și un student micuț și slab care se uită trist la reclama la țuică de prune de pe tramvai. „Ce-aș fi dansat și eu dacă aveam o sticlă din aia ”.

Andrei MIHAI

Sport în pixeli jucăuși

● reușesc să deschid scorul, și cu greu îmi potolesc un surîs diabolic

La etajul al doilea din **Iulius Mall** e plin de galactici. Peste tot unde întorci capul, dai de jucători de la **Real Madrid**, **Barcelona**, **Chelsea**, **Arsenal**, sau **AC Milan**. Studenții, în special politehniști, cît să formeze vreo trei-patru echipe de fotbal, sînt veniți să se întreacă la joacă pe numeroasele X-box-uri cu **FIFA 2013** ce rulează pe niște monitoare cît jumătate de tablă școlară. Și cum înscrierea e gratis, nu prea contează ce cîștigi în final atît timp cît te distrezi. Cel puțin, așa spun competitorii eliminați încă din prima rundă.

Unul contra unsprezece

Cînd vine în sfîrșit rîndul meu, mă așez comod pe o canapea roșie și îl întîlnesc pe **Cătălin**, adversarul meu. Îmbrăcat cu niște blugi zdrențuiți și o cămașă, încearcă să mă intimideze cu creasta sa în timp ce se tot întoarce să-și salute colegii, dar nu prea reușește. Nici cu zecile de opțiuni și formații la care tot umblă cu niște degete agile precum un pianist, eu abia făcînd cunoștință cu butoanele manetei.

Nu trece bine un sfert de oră din partidă cînd reușesc să deschid scorul, și cu greu îmi potolesc un surîs diabolic. Din păcate starea îmi dispare la fel de repede cum îmi transpiră degetele, deoarece **Cătălin** nu doar că egalează ci se mai dă și în spectacol, reușind să bage mingea în poarta mea de cinci ori la rînd, fără ca eu să-i mai dau vreo pasă portarului său. La finalul minutelor de prelungire, mă ridic politicos și dau mîna cu băiatul, liniștit că n-am fost singurul care a pierdut la o diferență mare. Puțin mai în față, un student firav privește dezamăgit cum pe ecranul său scorul devine 6-3, în timp ce celălalt antrenor se ridică în picioare și privește sfidător către acesta; „doar nu mă credeai noob (n.red.: nepriceput), nu? Cum să joci frate la înaintași?”.

Printre „cabine” se plimbă **Kalaș**, prescurtat de la **Kalașnikov**, unul dintre moderatorii evenimentului, care ține evidența meciurilor, puțin iritat pentru că **Paletă** încă nu a ajuns la timp și riscă să fie descalificat precum un alt concurent dinaintea sa. „Păi, frate aici vii să te joci, nu să ieși cu prietena în oraș”, spune un alt băiat de lîngă acesta. Fiindcă prin natura evenimentului (fotbal și jocuri video), organizatorii au exclus fetele, singura excepție fiind o tînără cu părul roz și niște bocanci în picioare, care este operator la **StarNet Playground**.

La fel de repede cum se scurge timpul în sală se întind și nervii studenților, iar după prima oră încep deja să se audă primele înjurături și frustrări. „Nu pot să cred! Uite-l, abia dacă fuge, ce dracu, s-a îngrășat și ăsta ca Maradona?”, se plînge un politehnist în timp ce dă din cap în toate direcțiile și se izbește ca un copil neastîmpărat în canapea. Spre deosebire de el, care a pierdut cu cinci la zero, măcar eu am dat golul de onoare.

Iulian BÎRZOI

Adversarii trebuie analizați cu atenție

Comisii peste comisii

Cercetarea din România, în umbra plagiatului

● oamenii de știință din Iași susțin că este foarte dificilă detectarea fenomenului, în condițiile în care nu există o bază de date care să conțină toate lucrările științifice

Din iunie, cînd Ioan Mang, una dintre propunerile pentru fotoliul de ministru al Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, a fost acuzat că a plagiat în cel puțin două dintre articolele științifice scrise, asupra cercetării din România au început să se ridice semne de întrebare. Scandalul a fost amplificat de materialele publicate de revista științifică internațională Nature, care îl acuzau și pe prim-ministrul Victor Ponta că și-ar fi inspirat aproape o jumătate din teza de doctorat din alte lucrări pre-existente, fără să citeze autorii originali. Și, mai nou, actualul ministru al Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului ar fi aprobat, pe vremea cînd era rector al Universității București, aplicarea pentru un proiect european cu o cerere de finanțare plagiată din cinci surse. În tot acest timp, cercetătorii români onești acuză lipsa existenței unei baze de date care să centralizeze articolele științifice și lucrările de doctorat și susțin că au primit deja semne de îngrijorare și mesaje negative din partea omologilor de peste hotare legate de subiectul „împrumuturilor" academice. „Doctoratul nu trebuie să reinventeze roata", susțin aceștia. Dar ar trebui să-l citeze pe primul care a împins-o la vale.

Mai ceva ca un Xerox

Începînd cu anul 2012, plagiatul din sistemul de învățămînt superior și din cercetarea din **România** a devenit subiect de discuție la nivel internațional, iar acest lucru le-a provocat dificultăți tinerilor cercetători sau doctoranzi care încearcă abia acum să se afirme în comunitatea academică mondială. „Ceea ce s-a întîmplat în ultima vreme a făcut foarte mult rău învățămîntului nostru în străinătate și va avea efecte asupra percepției acestuia. Efectul poate fi încrederea în diploma obținută în școala românească. Pentru că au fost foarte multe exemple în ultima perioadă și atunci se pot întreba unii dacă diploma românească mai este de încredere. Dar eu vă spun că diploma în sine nu are nici o valoare dacă ea nu este acoperită de competențe. Trebuie să ne vedem serios de treabă în continuare", a declarat prof. univ. dr. ing. **Ioan Doroftei**, cercetător și cadru didactic la **Facultatea de Mecanică**, **Departamentul de Inginerie Mecanică**, **Mecatronică și Robotică** de la **Universitatea Tehnică „Gheorghe Asachi"** din **Iași (TUIAȘI)**.

Acesta susține că tinerii cercetători sînt cei care au cel mai mult de suferit din cauza acestui scandal din cauza faptului că relațiile cu comunitatea academică internațională se contruiesc pe bază de interacțiune directă, de o încredere, „care se cîștigă de-a lungul anilor. Atunci cînd ai o relație personală cu cineva din străinătate contează mai puțin situația generală, atîta timp cît omul are încredere în colaboratorul său. Eu cred că un om înțelept nu generalizează ceea ce se întîmplă. Știm că în politică nu apar mereu vîrfurile așa că, în general, oamenii înțeleg că ceea ce se întîmplă la un moment dat nu este neapărat un lucru care poate fi generalizat pentru țara și mediul respectiv", a explicat prof. univ. dr. ing. **Ioan Doroftei**.

Bază golită de date

Problema cea mai mare pe care o reclamă cercetătorii români e reprezentată de absența unei baze de date naționale, a unei platforme care să reunească toate lucrările științifice și tezele de doctorat Ș existat chiar și un proiect de lege care prevedea înființarea acesteia sub umbrela **Consiliului Național de Atestare a Titlurilor, Diplomelor și Certificatelor Universitare (CNATDCU)**, însă atunci cînd s-a decis schimbarea conducerii instituției în timp ce analiza lucrarea de doctorat a primului ministru „s-a abrogat și acest ordin. Am fost dizolvați fără să înțelegem de ce. Ideea era să existe un site care să adune toate tezele în formă electronică și unde să fie analizate. Practic însemna să nu ne mai întîlnim noi la **București** și să analizăm în cîteva ore cîteva zeci de teze, ci aveam timp să le analizăm pe îndelete și se puteau descoperi probleme dacă apăreau. Se făcea o bază de date cu toate tezele de doctorat. Acum însă se merge pe metoda clasică. Părerea mea este că o asemenea platformă era necesară și poate că speriase pe multă lume. Cred că ar fi ridicat puțin responsabilitatea celor care lucrau la o teză, care îndrumau și ar fi existat teama că ulterior lucrarea poate fi văzută de către oricine. Asta era și ideea în fond. Nu trebuie să vînăm neapărat greșelile, ci să le preîntîmpinăm", a declarat prof. univ. dr. ing. **Ioan Doroftei**.

O astfel de platformă este acum în construcție la **Universitatea de Medicină și Farmacie „Grigore T. Popa"** din **Iași (UMF)**. Aceștia își doresc să ia toate lucrările de licență, disertație și de doctorat realizate pînă acum și să le centralizeze într-o bază de date care poate fi utilizată atît pentru studiu cît și pentru a le analiza comparativ. „Cred că ar trebui să avem o mai mare seriozitate începînd chiar de la lucrările făcute de studenți la licență sau disertație și ar trebui să ne responsabilizăm mai mult. Nu e vorba neapărat de o viciere, ci de o superficialitate care există în sistem. De aceea dorim să realizăm baza de date, dar este o muncă titanică. Înseamnă să scanezi toate documentele și să le pui într-un format electronic, dar nu este foarte simplu, nu a existat cerința ca textele să fie predate și în format electronic ci doar tipărit. În plus, este greu să iei să compari milioane de teze de licență, disertație sau doctorat atît timp cît ele există numai în format tipărit, ca să detectezi anumite probleme", a declarat conf. univ. dr. **Dan Zaharia**, cercetător și decan al **Facultății de Bioinginerie Medicală** de la **UMF**.

De la conducător la doctorand

Dincolo de prevenirea propriu-zisă a plagiatului, cercetătorii din **Iași** susțin că este foarte dificilă detectarea. În condițiile în care nu există acea bază de date națională unde tezele să poată fi comparate, singura metodă de detecție rămîne cunoașterea literaturii de specialitate și o bună colaborare între cadrul didactic și studentul care realizează lucrarea respectivă. „Eu sînt conducător de doctorat și vina aparține și conducătorului la un moment dat. Dacă noi sîntem competenți pe direcția respectivă și știm ce se întîmplă la nivel mondial ne dăm seama dacă doctorandul preia, să spunem. Temele mi le stabilesc eu pentru doctoranzii mei și știu bine că pe parcurs nu poate fi preluat dintr-o altă teză decît sub formă de documentare pentru capitolele introductive, unde o problemă poate fi dezvoltată sau tratată altfel, nu doar reprodusă", a precizat prof. univ. dr. **Ioan Doroftei**.

Mai mult, ținînd cont de faptul că a existat o lungă perioadă de timp în care lucrările nu au fost predate inclusiv în format electronic, pentru a detecta eficient ar trebui luate pagină cu pagină toate operele similare și „este foarte greu să faci lucrul ăsta și atunci, doar din întîmplare, dacă o teză seamănă cu una citită sau chiar scrisă de cineva poate să reclame acest lucru. Și asta doar în cazurile în care teza e realizată conform standardelor, cu bibliografie și citări", a adăugat conf. univ. dr. **Dan Zaharia**.

Iar din cauza acestei dispute internaționale privind plagiatul din **România**, există deja o reticență din partea comunității academice de peste hotare, în special în ceea ce-i privește pe tinerii doctoranzi și cercetători. Conf. univ. dr. **Dan Zaharia** menționează cazul a doi doctoranzi care au fost recent plecați la o universitate cu care **UMF** are deja stabilite relații internaționale. „S-a creat deja o stare de confuzie pentru că, din cîte am înțeles, vor fi mult mai atenți atunci cînd îi primesc pe studenții noștri în cadrul unor programe de acolo și la burse post-doc se vor uita mai atent la dosarele de înscriere. Se resfrînge deci momentan doar la nivel declarativ", a precizat acesta.

Găurile sistemului

Problema plagiatului nu este însă una restrînsă doar mediului academic din **România**. Sînt cunoscute deja cazurile fostului președinte al **Ungariei**, **Pal Schmitt**, și fostului ministru al **Apărării** din **Germania**, **Karl-Theodor zu Guttenberg**, care au demisionat amîndoi din funcție în urma unor acuze de plagiat, lui **Pal Schmitt** retrăgîndu-i-se inclusiv titlul de doctor. Acum este suspectat și actualul ministru al **Educației** din **Germania**, **Annette Schavan**, din aceleași motive. „De aceea spun că imaginea României nu a fost afectată de acest scandal nici prea mult nici prea puțin, a existat poate doar o oscilație. Pe noi în schimb ne afectează mult pentru că sîntem o țară în evoluție. În străinătate ai variante. Dacă simți că ai descoperit un mediu corupt, poți să te orientezi în altă parte. În România în schimb, cînd ai nimerit într-un astfel de mediu, nu ai altă alternativă decît să pleci afară", a declarat **Sergiu Vacaru**, cercetător științific la **Universitatea „Alexandru Ioan Cuza"** din **Iași**.

Acesta a precizat în schimb că, în ciuda gravității sale, plagiatul nu este cea mai mare problemă a cercetării din învățămîntul superior. „Chestiunea este tragică în cercetarea românească, fiind o derivată patologică a «stilului tovarășei Elena Ceaușescu» în știință. Însă nu din plagiat aș face eu o tragedie fiindcă pentru cercetare sînt lucruri mult mai dăunătoare, chiar dacă plagiatul este, să spunem, cea mai evidentă boală a sistemului. Cînd nu există o etică a cercetării, cînd corpul profesoral e îmbătrînit, plagiatul nu e cea mai mare problemă, iar luptînd doar împotriva lui noi nu schimbăm nimic", a conchis **Sergiu Vacaru**.

Indiferent însă dacă este vorba de plagiat sau de o altă problemă mai de fond, cercetarea din **România** nu este privită cu cei mai buni ochi de dincolo de hotare. Iar pentru tinerii cercetători, care abia acum își fac loc în lumea academică, înaintea calității lucrărilor, primul obstacol va fi adresa din buletin.

Cătălin HOPULELE

Regim pe bază de biți

Pierderea minții, în format digital

● dacă atunci mi-ar fi picat în mînă o tabletă, mă-ntreb dacă mi-aș mai fi format plăcerea de a citi ● rămăseserăm de mult în urma tehnologiei, dar am știut să mergem pe lîngă ea

În bătaia vîntului de pixeli care ne izbește mințile în fiecare zi, totul pare mai simplu. Și din ușurința cu care trăim alături de tehnologiile pe care ni le-am făurit învățăm, uneori, prea puțin. Îndobitocirea prin digitalizare e, totuși, o scuză pentru alte păcate ale generațiilor tinere. De noi și nu de butoane ține să nu uităm să gîndim.

Cîrja virtuală

● nu e nici vina substanțelor psihoactive, nici cea a Internetului că oamenii au priorități ieftine

Văzusem acum cîteva săptămîni, pe nu mai știu ce blog sau forum, o postare a unui individ care înșira vreo 15 aplicații de **iPhone** fără de care „nu poate trăi”. **FlightTrack**, **Navigon**, **Dropbox**, **Shazam**, **WiFi Finder** și altele. În fine, programele care te-ajută să te orientezi, îți spun unde să iei cina în oraș, cum se numește o melodie auzită undeva la radio și la ce oră ai avionul, nu cumva să-l pierzi. Sînt totuși convins că trăia la fel de bine și acum un an, doi, trei, cînd multe dintre acestea nu existau. Așa cum și eu trăiesc minunat, deși am un **Nokia** vechi care stă să se dezmembreze (doar ce l-am lipit cu niște ojă). Am pierdut o singură dată trenul în 23 de ani de viață și mă descurc cam în orice oraș nou în care ajung.

Nu sînt împotriva tehnologiei, dar mă deranjează oamenii care se folosesc de ea ca de un fel de cîrjă pentru un creier care a devenit prea leneș.

Dar așa e omul, îi dai un calculator și posibilitatea de a accesa aproape toată înțelepciunea și scrierile lumii, literatură, descoperiri și curiozități iar el va sta toată ziua să se uite la poze cu gagici, să se certe în comentarii cu fel de fel de necunoscuți și să joace **FarmVille** (acum 2). Rog să-mi permiteți o comparație mai dură: cam la fel s-a întîmplat, chiar dacă nu au nici o legătură una cu alta, și cu drogurile. Cei mai mulți care le iau acum sînt proști. Erau acum vreo 50, 60 de ani niște oameni care le luau și scriau minunat, compuneau muzică foarte bună și așa mai departe. Acum, dintre cei care consumă, nu văd să producă nimeni nimic mai mult decît un hip-hop de doi lei și comentarii agramate pe **Facebook**. În fond, nu e nici vina substanțelor psihoactive, nici cea a **Internetului** că oamenii au priorități ieftine.

Pentru că îmi pare rău, dar dacă ești atît de prost încît ai nevoie de o aplicație care îți spune cînd trebuie să mănînci, nu meriți să trăiești.

Ioan STOLERU

Zei cu porția

● numai una din slugi a răspuns pe placul lor

Cît de mult se întindea pămîntul de sub ei, atît le era de împînzită și puterea asupra lumii. La număr erau puțini, dar viața lor nu ținea cont de cîte ori se veștejeau frunzele, așa că nu aveau nevoie de alții. Ei erau puternici, ei hotărau ce păduri aveau voie să întindă covoare îngălbenite, ce terenuri să fie roditoare și ce ape să curgă. Dar nu le puteau face pe toate deodată, așa că aveau nevoie de o unealtă care să facă muncile ușoare, dar importante.

Astfel au început să înrobească diferite creaturi, dar numai una a dat un răspuns pe placul lor, una care le semăna dar nu avea aura lor divină. Omul, care trăia tîrîndu-și picioarele pe pămînt. O vreme, noua slugă era obedientă și în același timp fascinată de cei care, de pe nori, observau și conduceau o întreagă lume încă necunoscută ei. Muncea la toate mărunțișurile, aducea ofrande și-și ridica stăpînii în slavă, iar aceștia erau atît de mulțumiți de slujitorul lor încît au început să-l pună la lucruri pe care numai ei le puteau face. Pentru a tăia pădurile, omul a inventat toporul, pentru a face pămîntul roditor a descoperit sistemul de irigații iar după cîteva generații, a ajuns să poată muta și rîurile.

Și zeii n-au mai făcut nimic, căci sluga le-a preluat toate sarcinile și în același timp le-a furat puterea. A făcut prea mulți pași înainte și-a moștenit tărîmul, iar de stăpînii săi a uitat că există. Nu mai avea nevoie de ei, cei care și-au lăsat orînduirile în cîrca unei unelte și au dispărut pe veci printre nori.

Paul ANDRICI

Manifestul paginilor goale

● pentru nostalgici, sînt destul de sigur că vor apărea parfumurile mici „cu miros real de hîrtie și ziar”

Cînd eram în liceu, citeam **Gazeta Sporturilor** sub bancă cînd m-a prins profesorul de matematică. „Ai grijă”, mi-a zis. L-am rugat doar să nu-mi ia ziarul să-l pot adăuga colecției de acasă. Era roz **Gazeta** atunci, avea în jur de 16 pagini, dar cînd curgeau golurile prin campionat printa uneori și 32. Răsfoiam ziarele cu aceeași plăcere cu care mă alergam cu cavalerii din romanele de aventură ale lui **Paul Feval** sau **Ioan Dan**, și citeam **Scaramouche**-ul lui **Sabatini** în timpul orelor de chimie de la care chiuleam și mă duceam în parcul din spatele liceului.

Dacă atunci mi-ar fi picat în mînă o tabletă, fie **iPad**, fie versiunea coreană, mă-ntreb dacă mi-aș mai fi format plăcerea de a citi. De a da cu migală pagină cu pagină, de a adormi cu nasul pe post de semn de carte și de a mă trezi, înjurînd că am uitat unde am rămas și nevoit fiind să reiau ultimele zece pagini. Erau zile în care nici nu apucam să-mi dau pijamalele jos că venea seara și adormeam la loc cu ele pe mine și cu cartea pe piept.

O carte electronică se-nchide dintr-un buton și e ușor s-o manevrezi sub bancă. Nu prea-ți ține de umbră dacă o scapi peste nas, ci te cam plesnește, dar o să pară reală. Iar pentru nostalgici, sînt destul de sigur că vor apărea parfumurile mici „cu miros real de hîrtie și ziar” cu care să-ți stropești buricele degetelor. Pentru că fiecare generație are cărțile ei. Dacă ale mele miroseau a mucegai și aveau colțurile galbene, în viitor poate vor fi 3D și proiectate direct pe retină. Nu sîntem mai proști sau mai deștepți în funcție de cum citim cărțile, cîtă vreme adăpostim cuvintele de trecerea timpului. Fie că le stocăm în *cloud* sau în biblioteci.

Cătălin HOPULELE

Leacul cu parfum de carte e pentru melancolici

Loterie de butuci

● am prins ciuperci la creier fiindcă l-am lăsat să se jilăvească și ni s-au betegit principiile

„Băi, om bun, tu te-ai prostit, cre’că!”, urlă baba cu scrîșnet de dinți în mijlocul străzii. „Aah, că toți ne-am prostit, femeie, nu vezi copchiii ăștia?!”, îi răspunde cu precipitații bărbatul, întinzînd mîinile ca niște aripi de gîscă nervoasă. Copchiii peste tot, plină Piața Unirii de ei și de porumbei cu capetele înclinate a nedumerire.

Nu știu de ce li s-au aprins limbile în miez de zi și de oraș, nici unul din copchii nu cred c-au priceput. Dar oare chiar așa-i, ne-am prostit? Poate de la prea multă carte. Nu. De la bani. Poate. Nepăsare, lîncezeală, scîrbe, fleacuri, mofturi. Da, da, da! Poate fiindcă ne-au întrecut știința și telefoanele deștepte. Nu. Rămăseserăm de mult în urma lor, dar am știut să mergem pe lîngă ele, adesea mai mult trufași decît umili, ca să ne convingem că noi le controlăm.

Mucegăim, încet și fără suferință. Dar putregaiul de sub țestele noastre tari n-a crescut acolo fiindcă neau hipnotizat tabletele lu’ măr mușcat ori alunecările elegante pe ecranele tactile ale telefoanelor. Am prins ciuperci la creier fiindcă l-am lăsat să se jilăvească, cărțile-au început să ne pută a vechi și ni s-au betegit principiile. Dacă ne-a ajuns din urmă apocalipsa minții, nu-i din cauză că merge prea bine tehnologia, ci fiindcă ne ridicăm de pe băncile școlii bucuroși că ora nu s-a făcut, adormiți, pleoștiți. Cu *gadget*-urile jucăm în fiecare zi la o loterie care ne poate duce-n faliment intelectual sau, dimpotrivă, ne poate înavuți peste măsură. Atît, numai, să știm cît să pariem. Să nu ne lăsăm furați pe față de un sistem de operare, să ne-aprindem privirile mai des decît LED-ul de la laptop. Să nu uităm că există undeva în butucul ăla de cap pe care-l purtăm pe umeri, așa vechi și demodat cum o fi el, o aplicație care ne ține treji și curioși tot timpul. Pe aia ar trebui să ne-amintim să o lăsăm deschisă.

Poate a venit rîndul lor să muște

Anca TOMA

Cum se pășește îndărăt

● ar fi ieșit de mult de aici dacă ar fi ținut minte gustul unei felii din acea portocală suculentă

Vasul a naufragiat pe malul nisipos al unei lumi pierdute. Turistul **Kei** se tîrîie din ultimele puteri pe tărîmul care-i arde tălpile și îi lipește nisipul ca pe o caramelă topită de un colț de soare. De sete, limba i s-a lipit de cerul gurii iar ochii uscați privesc în zare în căutarea unei ieșiri. Mîinile nici ele nu îl ascultă, se bălăngănesc repetînd mișcările unui primat, îi par atît de grele încît le simte cum ajung aproape pînă la glezne.

În lumea sa, **Kei** e unul din puținii care a învățat să coexiste într-o armonie perfectă cu intelectul artificial. El e cel care a făcut ca acest intelect să producă descărcări electrice similare cu creierul uman. Ieri, cînd a ajuns acasă, ca de obicei a dat de vocea suavă, metalică, a unui „bun venit acasă, stăpîne”. Tot ieri palmele-i care acum se pierd undeva mai jos de genunchi, ritmic, au bătut de două ori ca să aprindă lumina. Ieri sorbea din elixirul boabelor aromate de cafea și analiza traseul călătoriei de imagini pictate în 3D, desfăcut felie cu felie, ca o portocală coaptă. Planul este întocmit tot de acea rațiune rece, aceasta îl știe pe „stăpîn” de o viață, îi cunoaște preferințele, creierul său supradotat e în stare să aleagă din miloane de variante posibile pe cea mai potrivită.

Kei niciodată nu a avut încredere în oameni. Toată înțelepciunea, experiența și cunoștințele sale și-au găsit refugiu în creațiile sale ascunse în cutii de oțel și legate cu fir de cupru. Însă acest exces de crezare l-a aruncat în vid. Ar fi ieșit de mult de aici dacă ar fi ținut minte măcar gustul unei felii din acea portocală suculentă. Acum nici măcar nu-și mai amintește numele complet, nu are cine să-i amintească.

Stăpînul rătăcește zile la rînd izgonit de eroarea îndeletnicirii sale, care pentru alții nu este decît o grămadă de pixeli, biți, plăcuțe colorate și împînzite de cabluri. Creația a primit totul prin testamentul care a lăsat un om viu fără avere.

Daniela VORTOLOMEI

Tineret, mîndria țării

La „Cuza”, performanțele-s pitite în sertare

Nu toți absolvenții pot trece în CV rezultate deosebite

Printre bursele de studiu pe care Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” le acordă anual, cele mai de preț sînt cele de performanță. Însă anul acesta, studenții nu s-au îngrămădit să concureze pentru cei 632 de lei. Iar cei care au făcut-o, și-au drămuit deja banii între familia lăsată acasă, cercetarea științifică și viitoarea carieră. Nu a rămas în schimb nici un bănuț pentru viața de noapte studențească.

● Laura a primit bursă pe neașteptate deoarece a avut media cea mai mare dintre studenții din mediul rural
● Alexandru pregătește un „proiect surpriză”

Excelența bate singură la ușă

● are acasă o soră și un frate, ambii mai mici, de care s-a apropiat mai mult de cînd trăiește departe de casă

„Nu poți face performanță decît concurînd cu tine, nu cu ceilalți”, îmi spune fata în timp ce ochii ei verzui îmi surîd a împlinire, iar fața ei albă e încoronată cu șuvițe șaten deschis care se ondulează ușor la capete. **Laura Monica Coșa** e studentă în anul al III-lea la **Psihologie** și, în această toamnă, pe neașteptate, a primit bursă de performanță „pentru că am cea mai mare medie dintre studenții care vin din localitățile rurale”, așa i-au explicat tinerei cei de la secretariat.

E scundă și plină de ambiție. Anul trecut, din curiozitate, a ajuns în celălalt capăt al **României**, în **Timișoara**, ca să participe la „Conferința de Psihologie Industrială și Organizațională”. A format o echipă cu cîteva persoane, după ce s-a înscris în asociația studențească **Eteam**, care e centrată pe cercetare, și au realizat un studiu al șoferilor tineri care se lasă influențați de pasageri, de asemenea, tineri. „Știam că ori va fi rău, ori va fi bine”, rîde **Laura** tăind aerul cu palma. Șefa de echipă, **Alexandra Gheorghiu**, a contaminat-o pe **Laura** și pe colega sa, **Smaranda**, cu entuziasmul ei. Le-a coordonat pe fete pe parcursul realizării studiului și le-a încurajat să participe la acea conferință. Fetele au luat premiu întîi, cel de excelență, „pentru potențial, ni s-a spus”, pentru că deși cercetarea nu era foarte complexă, a fost foarte bine gîndită și organizată.

Pînă la urmă și cheltuielile, făcute din propriul buzunar, au fost recuperate din suma cîștigată.

Cadouri înainte de Crăciun

Din banii de bursă, „în primul rînd o să le iau cadouri fraților și prietenului meu”, îmi zice **Laura** și clatină afirmativ din cap. Are acasă o soră și un frate, ambii mai mici, cărora le poartă de grijă, iar în ultimii ani, de cînd trăiește departe de casă, relația lor a devenit mai strînsă. Acasă a făcut trei ani de voluntariat, la **Fundația de Sprijin Comunitar**. „Probabil”, îmi spune, „asta m-a și determinat într-o oarecare măsură să mă fac psiholog”. Pentru că se ocupa de copiii din familii dezorganizate și îi venea uneori foarte greu să găsească cuvintele potrivite pentru un sfat. „Voiam să creionez și altfel vorbele mele”, mărturisește fata trăgîndu-și mînecile peste degetele-i micuțe. O să-și mai ia și o camee, pentru colecția sa de bijuterii care au imprimate pe piatră chipul femeii, iar restul banilor o să-i pună deoparte, „ca să știu că sînt”.

Facultatea a învățat-o să nu fie dezamăgită de oameni. Acum înțelege că nu toți trebuie să gîndească sau să facă la fel ca ea, „eu fiind o persoană colerică și mai impulsivă, întotdeauna mă gîndeam că felul în care aș proceda eu într-o situație e ceea ce ar trebui să facă și ceilalți și uneori eram foarte dezamăgită de oameni”. Acum însă știe că cei care o decepționează au neapărat un motiv în spate, „nu există «m-a dezamăgit, punct»”.

Daniela VORTOLOMEI

Un student șlefuit de arhive

● prima lucrare științifică a fost despre fostul prim-ministru Miron Cristea, patriarhul de atunci al țării

Mîinile tremură iar gîndurile se înalță pînă spre vremurile pe care le cercetezi. Tresari cînd te afli în fața unui dosar pe care nimeni nu l-a răsfoit vreodată. „Este o emoție deosebită să știi că ai ajuns tu să descoperi primul o sursă de arhivă, pe care nimeni înaintea ta nu a studiat-o”, povestește **Alexandru Aioanei**, student în anul al II-lea de master la specializarea „Istoria Comunismului în România”, de la **Facultatea de Istorie** a **Universității „Alexandru Ioan Cuza”**. Anul acesta, la avizierul facultății, în dreptul numelui său era subliniată bursa „de performanță științifică”, pe care a obținut-o după o întrecere care s-a dat între el și alți doi colegi de generație. „Da, am fost un an mai aparte”, adică o serie în care o parte dintre studenți, printre care și **Alexandru**, au dorit să caute și să citească mai mult decît îi îndrumau profesorii la ore. Și astfel, cursurile din amfiteatre se aprofundau cu ore în șir în sala de lectură de la **Biblioteca Centrală Universitară**, unde din notițe și comentarii au prins formă și primele comunicări științifice, cu care studenții au participat la sesiunile din țară.

„Prima lucrare pe care am susținut-o într-o sesiune științifică a fost despre perioada în care patriarhul Miron Cristea a fost prim-ministru al țării”, articol pentru care studentul a cerut, cum se întîmplă și astăzi, părerea profesorului îndrumător, nu doar din politețe, ci și pentru că orice proiect poate fi îmbunătățit. De la prima lucrare științifică au trecut trei ani, iar, pînă în prezent, **Alexandru** a realizat într-atîtea încît nu încap burdușite într-un dosar. La master însă, aspirațiile sînt mai mari, iar pentru viitor, studentul pregătește împreună cu doi colegi și un profesor un proiect al cărui nume încă nu dorește să-l facă cunoscut, pentru ca la final să fie „o surpriză pentru toți colegii”, studenți și profesori deopotrivă.

Alexandru este mai apropiat de profesori

Din Darabani, cu drag

Acum doi ani, cînd **Ministerul Sănătății** a dat ordinul prin care 67 de spitale din țară urmau să se închidă, **Alexandru** a reacționat postînd pe site-ul *darabaneni.ro* un comentariu asupra situației astfel declanșate, întrucît și în **Darabani**, orașul din care provine, bolnavii trebuiau să rămînă pe drumuri și să-și caute alinarea în alte părți. Astfel, pentru că redactorul-șef al ziarului online i-a apreciat argumentele, l-a invitat pe student să i se alăture, iar de atunci, **Alexandru** scrie o parte din știrile de pe site. Așa a realizat între timp și cîteva interviuri cu profesorii universitari ieșeni din **Darabani**, printre care prof. univ. **Gheorghe Cliveti** și prof. univ. **Dorin Dobrincu**, deoarece, așa cum spune și zicala după care se ghidează, „ești suma cărților pe care le citești și a oamenilor pe care i-ai cunoscut”.

Iulia CIUHU

Porunca a unsprezecea: să muncești!

● Dumitrița ar vrea să lucreze la Curtea Europeană a Drepturilor Omului

Cînd a venit în **Iași**, **Dumitrița Albu** nu știa să facă o cafea la ibric. „De răsfățată ce-am fost, cînd am făcut întîia oară popcorn, am răsturnat porumbul într-o oală de ciorbă.” Au crezut colegele că ia foc apartamentul din cauza fumului din casă. Astăzi urmează cursurile masterului **Facultății de Drept** și primește bursă de performanță acordată studenților din mediul rural care au rezultate foarte bune.

Strînge între degetele subțiri un șervețel mototolit pe care îl împunge cu unghiile, stînjenită, întocmai unui copil care simte cînd a făcut ceva greșit. Și adaugă repede, ca nu cumva să facă o impresie greșită: „Acum îmi place să gătesc. Pot să fac și amandine, albă-ca-zăpada, îmi plac mult prăjiturile mai ales.” Dar nu are foarte mult timp pentru asta. Spune că e ambițioasă și perseverentă și zîmbește încurcată cînd își amintește de profesorii de la catedră. „Am învățat de la profesioniști. Dar e greșit că ei uneori îi jignesc pe cei care sînt la taxă. De multe ori nu au răbdare să explice.” Altfel, îi place la facultate. Îmi spune, ca pe-o mare taină, apropiindu-se de mine, că nici studenții nu sînt tocmai colegiali, „pentru că e concurența mare”. Și dacă primești acum un suport de curs, ori vreun material, jumătate de oră îl ții să fie numai al tău, apoi îl trimiți pe grup”, iar pe obrazul drept zîmbetul îi desenează o gropiță.

Ar vrea să lucreze la **Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CEDO)** mai mult decît orice altceva. O încîntă ideea că salariul depășește, în multe cazuri, șase mii de euro. „Imaginează-ți, ei oferă tot felul de bonificații. Adică te plătesc inclusiv pe bază de cîți kilometri ai de parcurs pînă la serviciu în fiecare zi!”, zîmbește larg fata, în timp ce ochii mari căprui îi sclipesc numai la ideea unei așa cariere. Îți poate spune jovial, ridicînd din umeri că nu a visat toată viața să ajungă avocat sau procuror. „Am dat la Drept pentru că am urmat în liceu cu profil de științe sociale, dar între timp a început să îmi placă. E mult de muncă și nu prea am timp liber, dar nu mă plîng.”

Dar acasă i s-au creat condiții ca să se dedice studiului. **Dumitrița** își îndreaptă spatele cînd vorbește despre **Institutul Național de Magistratură** și ridică, involuntar, bărbia. „O să mai încerc o dată, la anul. Se spune că dacă nu intri de primele trei ori, nu prea ai ce căuta. Dar mie îmi place materia și am încredere.” Mai mult decît cărțile stufoase care îi strică, de patru ani, somnul, îi place practica. „La penitenciar a fost atît de marcant! Deținuții făceau sculpturi din coji tari de pîine, pe care le scobeau cu degetele. Acolo nu e voie cu obiecte ascuțite”, îmi explică ca un profesor care le povestește pilde elevilor. I-ar surîde posturile din instituții europene, care să nu depindă de birocrația din țară. „Ori în Elveția”. Și tresare ca în fața unei soluții ideale, fata care ar pleca și mîine să lucreze la **CEDO**.

Livia RUSU

Nimic nu-l împiedică pe tînărul de 25 de ani d

● interviu cu politicia

Din decembrie 2009 și pînă spre sfîrșitul lui ianuarie 2012 a fost Ministrul de Externe al României, iar acum candidează pentru un post de senator, în Colegiul Copou din Iași, din partea Alianței România Dreaptă. Dacă va pierde, „sînt providențialist. Mi-am asumat ad litteram «facă-se voia Ta» din rugăciunea domnească", îmi zice Teodor Baconschi. „Socotesc că înțelegem ce ni se întîmplă abia a posteriori, cînd avem o oglindă retrovizoare." De spațiul politicii s-a apropiat încă din '90, cînd a fost consilier în Ministerul Culturii, deși într-un partid n-a intrat pînă în 2010. La Vatican, a fost cel mai tînăr ambasador, la 34 de ani. Numit în 2001, director general în Ministerul Afacerilor Externe, din 2002 și pînă-n 2005 a reprezentat România în Portugalia. Întors în țară, devine Secretar de Stat pentru Afaceri Globale în Ministerul Afacerilor Externe, dar în 2006 este demis după restructurarea ministerelor inițiată de Călin Popescu Tăriceanu. E anul în care devine consilierul președintelui Traian Băsescu. În anul următor, este numit ambasador în Franța, iar în 2008, ambasador în Principatul Andorra și Principatul Monaco. În 2010 devine membru PD-L. Vorbește despre libertate. Aș vrea să văd cum copilul orgolios și timid, învățat ca orice pionier să nu iasă din bancă, ajunge să aibă gura slobodă, umplînd paginile dosarelor Securității. Să înțeleg ce înseamnă libertate pentru un ambasador, strunit în mod firesc să aibă „păreri oficiale", iar nu personale.

OPINIA VECHE: Ați observat că monahii răsăriteni rîd mai mult decît cei slavi?

TEODOR BACONSCHI: Sigur, pentru că am studiat la doctorat, la **Sorbona**, exact regimul socio-cultural al rîsului în patristica greacă, făcînd incursiuni în monahismul egiptean și siro-palestinian. Am vrut să demonstrez că ortodoxia nu e sumbră. În primul rînd, am ales tema asta pentru că ieșeam din comunism – deci, prin excelență, dintr-o perioadă cenușie, în care uitasem să zîmbim sau să rîdem. Iar în al doilea rînd, pentru că nu am vrut să-mi aleg o teză legată de **Europa de Est**. Aveam ambiția, ca doctorand venit din **România**, să demonstrez că pot aborda orice subiect, din afara spațiului meu natal. Fiindcă aveam instrumentarul filologic și antropologic necesar, care-mi permitea să tratez orice temă – inclusiv una pe care ar fi putut-o alege și un francez, de exemplu. Așa încît mi-am petrecut patru ani și jumătate în șapte biblioteci pariziene.

O.V.: Cînd aveați timp? Ați avut rubrici săptămînale la BBC și Europa Liberă, ați lucrat la o librărie de lux, ați fost paznic la Notre Dame...

T.B.: După **Revoluție**, guvernul francez a acordat 250 de burse unor tineri români, printre care și mie. Dar, evident, banii nu ajungeau și a trebuit să-mi fac un program în care intrau și colaborările cu două posturi de radio sau mici slujbe, așa cum fac toți studenții din toată lumea. Totuși, grosul timpului l-am petrecut în biblioteci. E o comunitate foarte mare de studenți la **Paris**, fiindcă sînt 12 sau chiar 13 universități. La **Sorbona**, evident, e nucleul cel mai prestigios, ca să zic așa, în geografia academică a **Parisului**, iar o teză de doctorat acolo înseamnă foarte multă muncă, fiindcă exigențele sînt ridicate. Lucrarea ca atare – cel puțin cînd am conceput-o eu – trebuia să aibă șapte, opt sute de pagini. Apoi, ai în față, la susținere, un juriu format din cinci, șase personalități, veritabile somități – uneori, internaționale, cum era **Jacques Le Goff** – în fața cărora nu poți să improvizezi.

O.V.: Jacques Le Goff studiase, la rîndul său, rîsul în...

T.B.: Exact! În **Occidentul Latin** și de asta și acceptase să facă parte din comisie. Eu am fost la cursul lui, iar el nu cunoștea cum stă treaba pe versantul celălalt. Chiar mi-a spus că a aflat foarte multe lucruri interesante din teza mea.

O.V.: Dar dumneavoastră ați descoperit vreo tehnică de „rîs metafizic" pe care să v-o însușiți sau v-ați „molipsit" de vreo idee?

T.B.: Am făcut o cercetare care era, pe de o parte, de istoria ideilor, iar pe de altă parte, de istoria mentalităților, a practicilor socio-culturale specifice comunităților bisericilor răsăritene.

O.V.: Atunci, un monah care să facă mișto de diavol ați întîlnit?

T.B.: Nu. Asta era specialitatea părinților fondatori ai spiritualității monastice în **Egiptul** secolelor al III-lea, al IV-lea. Pe vremea lui **Pahomie** și **Antonie** se petreceau aceste confruntări directe cu diavolii care sînt foarte numeroși – mai ales, în pustiu. Pe atunci diavolii aceștia erau respinși în atacurile lor, de cele mai multe ori, prin sarcasm și ironie. Erau alungați de hohotele de rîs. E fascinantă ideea asta, de-a vedea diavolul nu într-o ipostază înfricoșătoare, ci în una derizorie!

De pe la 10, 12 ani am devenit oarecum solitar

O.V.: Andrei Pleșu nota că în cazul său, „un exces al corporalității, nu lasă loc de manifestare suprasensibilului". Vă găsiți în aceeași situație?

T.B.: Sigur că și eu detest solemnitatea – artificială, mai cu seamă – și sînt înclinat spre auto-ironie. Îl înțeleg pe domnul **Pleșu**, care, pe de o parte, de multă vreme e preocupat de teme spirituale și uneori, mistice, dar în același timp, e un om care iubește viața, mîncarea bună și care nu se ia pe el însuși foarte în serios, tocmai pentru a nu se improviza ca profet sau ca dătător de lecții. E o atitudine sănătoasă din punct de vedere spiritual. Împărtășesc și eu aceeași perspectivă. E preferabil să rămîi un om viu și să-ți dai seama că ești, în confruntarea cu misterul, un partener inegal, cunoscîndu-ți limitele și asumîndu-ți-le.

O.V.: Cum a fost cînd ați dat prima dată cu capul de propria limită?

T.B.: Am trăit cu conștiința limitelor fiindcă mi se pare că asta face parte din definiția inteligenței. Am fost un copil mai degrabă timid, destul de orgolios și sensibil. Aveam puține prietenii, oricum, fiindcă am fost foarte exigent în alegerea camarazilor de joacă. Destul de timpuriu am simțit înclinația spre lectură și călătorii imaginare, precum și înclinația spre meditație. Cred că de pe la 10, 12 ani am devenit oarecum solitar.

M-am convertit pascalian la creștinism

O.V.: Notați în cartea dumneavoastră, „Creștinism și Democrație": „credința însoțită de rațiune e o cale la fel de nesigură, la fel de probabilă, la fel de obscură". V-ați pierdut încrederea?

T.B.: Nu mi-am pierdut niciodată credința. O am și astăzi și sper să mor cu lumina ei în suflet. Am studiat **Teologia**, am lucrat la **Patriarhia Română**, am editat o revistă teologică, iar mai tîrziu, cînd m-am întors de la **Paris**, am condus o mică editură teologică, **Anastasia**. Prin urmare, am rămas toată viața în **Biserică** și în preajma oamenilor **Bisericii**. Evident că s-a format o anumită conștiință critică, dar nu confund planurile.

O.V.: Ați avut vreodată o credință puternică?

T.B.: M-am convertit pascalian la creștinism, într-o secundă. Am avut pe la 17 ani o iluminare personală. Eram în căutare. Exploram acest domeniu, dinspre filosofie, înspre filosofia religioasă și apoi am făcut pasul hotărît către studii teologice, însă era o căutare intelectuală, bazată pe scepticismul inerent al rațiunii și pe o curiozitate seacă, lipsită de conținut existențial. Dar am avut această iluminare, în sensul unei prize directe asupra conștiinței că **Dumnezeu** există.

O.V.: A fost un declic?

T.B.: Da. Acestea sînt momente, să le spunem, de har. Probabil ca nu toți au parte de ele, dar la mine nu s-a produs o apropiere graduală și nu **L**-am descoperit pe **Dumnezeu** prin deducții logice, ci după acest moment de grație.

O.V.: Ați păstrat amintirea aceasta – știți dacă era dimineața, seara ori unde vă aflați?

T.B.: Nu, nu-mi amintesc decît că a fost ceva subit.

Pînă și cenzorul îl critica pe Ceușescu

O.V. Spuneați mai devreme că erați un copil timid și solitar. Într-un interviu, povesteați însă că ați avut un dosar gros fiindcă nu va țineați gura. Cum s-a transformat copilul timid într-un om slobod la gură?

T.B.: Orice adolescent e revoltat, iar atunci aveam momente și motive destule. Mă revoltau minciuna și alienarea, sentimentul de opresiune și lipsa de libertate. Am ieșit prima dată din țară, după '90.

O.V.: V-a prins Revoluția cu actele depuse pentru pașaport.

T.B.: Tocmai pentru că această revoltă a dus în timp și la decizia de-a nu mai legitima nici măcar prin simpla mea prezență acel regim politic. E adevărat că în ultimii ani, de prin '86, '87, '88 orice observator își dădea seama că e pe terminate. Nu aveam cum să știm că va fi un efect de domino, că pînă la urmă, întregul sistem va intra în colaps, dar era clar că nu mai poate avea nici un viitor fiindcă nu mai exista nici un fel de susținere din partea societății.

O.V.: Credeți că pe susținerea socială s-a bazat comunismul?

T.B.: S-a bazat și pe adeziunea naivă sau oportunistă a unora.

O.V.: Și la un moment dat, oportuniștii au ajuns și ei la saturație?

T.B.: Cînd publicam **Revista „Biserica Ortodoxă Română"**, pe vremea cînd eram redactor șef la editura **Patriarhiei**, trebuia să te duci la **Departamentul Cultelor** cu manuscrisul fiecărui număr, pentru cenzură. Pînă și cenzorul de acolo, deci un om al sistemului, îl critica pe **Ceaușescu** și spunea că-i nemulțumit că n-are ce mînca. Deci se ajunsese în situația în care înșiși gardienii regimului erau revoltați.

Miile de întîlniri oficiale mi-au dezvoltat capacitatea de-a fi „cum trebuie"

O.V.: Folosiți des în discursurile dumneavoastră cuvîntul „libertate". Ați spus la un moment dat că experiența de ambasador în Vatican a fost una „excepțională". Dar experiența de ambasador înseamnă o cămașă de forță brodată frumos.

T.B.: A fost un salt în altă lume. Eram familiarizat cu teologia, cu istoria **Bisericii** și capabil să înțeleg diferențele doctrinare dintre **Catolicism** și **Ortodoxie**. Cu alte cuvinte, intelectual, eram echipat. Dar am sărit de la blugi la frac. Și asta a fost o constrîngere. De fapt, toți anii în care am servit diplomația românească au fost ani de mari constrîngeri. Tocmai pentru că de la vestimentație, pînă la conduită și modul de adresare față de orice interlocutor, toată activitatea diplomatică e guvernată de astfel de reguli stricte. Dar mi le-am asumat pentru că, în compensație, diplomația îți deschide mintea și te pune în contact cu foarte multă lume. E un privilegiu să fii ambasador pentru că-ți reprezinți țara, dar și pentru că îți permite să cunoști. Îți deschide ușile în orice mediu. Ești invitat și acceptat peste tot. Asta te face să cunoști în profunzime instituțiile, mentalitățile și structurile culturale.

O.V.: Și oameni influenți.

T.B.: Bineînțeles. Întîlnești mai cu seamă elita, dar nu numai.

O.V.: Tanya van Gool povestea că orice diplomat, înainte să meargă într-o misiune, este pregătit mental să nu-și mai exprime nici măcar în discuțiile particulare părerile proprii și internalizează discursul oficial.

T.B.: E adevărat că un diplomat serios, dacă nu știe limba țării unde va lucra, începe să o învețe și, în același timp, se informează foarte bine despre specificul societății și culturii în care va ajunge să trăiască. Pentru mine, trecerea de la antropologie la diplomație a fost simplă. Și diplomatul face un fel de teren, asemeni antropologului.

O.V.: Face teren, dar n-are libertatea propriilor opinii.

T.B.: Comparația are un sens. Pentru că și antropologul trăiește empatia, dar trebuie să privească lucrurile, cum se spune, „din spatele indigenului", de peste umăr. Fiindcă într-adevăr, diplomații au această obișnuință: chiar și cînd își exprimă opiniile ca fiind personale, ele exprimă, de fapt, o linie de politică externă asumată de guvernul lor.

O.V.: V-au ajutat experiențele aces-

M-am co politici i-au

O.V.: Dumneavoastră ați spus de multe ori că-i rămîneți loial lui Traian Băsescu, fiindcă v-a inițiat în politică. Ce v-a învățat?

T.B.: Anduranța. Să reziști în împrejurări oricît de critice. Noi doi nu avem deloc același parcurs, aceeași substanță personală, dar am apreciat că în toată activitatea mea cu președintele, loialitatea a fost de ambele părți, într-adevăr. Mi se pare foarte important că președintele a internalizat atlantismul și orientarea pro-occidentală a **României**. A existat un proces prin care o ființă vie și inteligentă înțelege rațiunile strategice de securitate națională, care motivează o alegere geo-politică. În plus, în cazul lui, față de mulți alți politicieni, atașamentul față de valorile acestei opțiuni geo-politice a devenit un fapt de viață, nu doar o declarație. Ce apreciez la el este faptul că-i autentic. E viu. E spon-

le astăzi să-și construiască o altă România

„Nu am infatuarea de-a mă da pe mine ca exemplu”

anul Teodor Baconschi

tea să vă dezvoltați auto-controlul?

T.B.: Foarte mult. Miile de întîlniri oficiale pe care le-am avut în cele trei misiuni, ca ambasador și mai apoi, ca secretar de stat, ulterior, ca ministru de externe, m-au deprins cu auto-controlul, cu stăpînirea de sine și mi-au dezvoltat capacitatea de-a filtra emoțiile personale, de-a fi „cum trebuie” în fața oricărui interlocutor.

Nu putea lipsi de pe agenda generației mele ancorarea în Occident

O.V.: Fiindcă vorbeam despre auto-control. Regretați că v-a luat gura pe dinainte, scriind pe blog despre proteste ca despre o confruntare între o Românie autentică și o „mahala violentă și ineptă”?

T.B.: Sigur că regret, nu atît o expresie – fiindcă un scriitor folosește și epitete atunci cînd scrie o carte sau face o simplă postare pe blog, dar regret răstălmăcirea cu o maximă rea-voință a contextului în care a apărut acea expresie. Pentru că eu eram indignat, ca om implicat în viața cetății, de violențele care se produseseră în primele zile. Atunci au fost distruse proprietăți publice și private. Am reacționat așa și pentru că eu am fost la revoluția adevărată, anti-comunistă, chiar în acel loc. Mi se părea că ce se întîmpla acolo e o impietate față de ce trăisem noi, ca generație, care s-a eliberat de comunism.

O.V.: Revoluția nu mai e considerată a fi „opera oamenilor care s-au trezit”. Nu v-ați simțit „degeaba”?

T.B.: Nu. Îl citisem pe **Étienne de la Boétie**, cu discursul „Despre servitutea voluntară” și știu că pentru mulți, libertatea e o povară. Sînt numeroși semeni de-ai noștri care socotesc că dacă altcineva le trasează calea și le arată drumul, fără ca ei să aibă vreo responsabilitate, e mai bine așa. Dar tot la fel de convins sînt că elitele fac istoria – elitele intelectuale, morale, militare, politice. Socotesc că pe baza acțiunii noastre spontane, în stradă, cu riscurile respective, s-a produs pînă la urmă, o schimbare de regim politic. Am atins niște obiective care nu puteau lipsi de pe agenda generației mele, adică ancorarea în **Occident**. Odată ce am intrat în **NATO** și-n **Uniunea Europeană**, cred că traseul nostru nu mai poate fi întors.

O.V.: Toate astea s-au întîmplat acum. Despre revoluție s-a spus că e un puci. Ceea ce-i descurajant pentru un revoluționar care-a crezut c-a schimbat ceva.

T.B.: Și eu am avut sentimentul că o minoritate politică disidentă, din planul doi, s-a instalat în prim-plan, prin confiscarea mișcării de stradă, în propriul folos. S-a întîmplat, într-adevar, asta și mă gîndesc dacă ar fi fost o alternativă. Fiindcă noi n-am avut o mișcare de tip „Solidaritatea”, ca în **Polonia**, n-am avut specialiști independenți care să poată face partide politice orientate pe-o linie foarte reformistă. Tot ce exista pe piață s-a folosit în echipa cu **Petre Roman**. Nu cred că aveam datele pentru a face altceva, ca societate și, poate, ca mentalitate colectivă.

Un om deplin e unul care și-a cîștigat libertatea

O.V.: Ați spus de multe ori în discursurile dumneavoastră că maladia care roade țara e avatarul fostelor structuri comuniste. Adică toată generația matură de politicieni.

T.B.: Aici operăm cu distincții carteziene, diferențiind între cei care au fost stîlpii și instrumentele represiunii în perioada comunistă și ceilalți, membri ai partidului unic, care au aderat la **Partidul Comunist** fiindcă, în absența acestui gest, nu și-ar fi putut urma, în mod cît de cît normal, carierele. Nu i-aș învinovăți pe aceia din urmă.

O.V.: Nu. Dumneavoastră învinovățeați mentalitățile.

T.B.: Au fost 50 de ani de inginerie socială. De răsturnare a scării de valori, de mutilare a unei tradiții, de dezrădăcinare spirituală. Iar un asemenea experiment nu poate rămîne fără sechele și urmări pe care le constatăm și azi.

O.V: Mentalitățile aparțin unei generații întregi, nu unui partid politic.

T.B.: Da. Au existat partide cu viziuni reformatoare, anti-comuniste, dar, la un moment dat, s-a creat un amalgam. Dar nimic nu-l împiedică pe tînărul de 25 de ani, care studiază acum în **România**, să-și construiască o altă **România**. Trebuie să se implice la nivel civic și politic, să nu-și negocieze libertățile fundamentale. Eu cred că un om deplin e unul care și-a cîștigat, în primul rînd, libertatea interioară și-apoi, libertatea de-a alege. Sigur că există mulți oameni destul de înclinați spre orice compromis pentru a obține un rezultat – oricît de mediocru. Cred, însă, că e important ca tineretul să forjeze moral și să aibă acest simț al libertății. Pentru că fără libertate nu pot să apară nici solidaritățile pozitive. Nu pot să se asocieze pentru binele comun decît niște oameni care se simt liberi, care nu sînt captivi în nici un fel de sistem politic sau situație economică, fie ea mai proastă.

O.V.: Mulți dintre cei liberi pe dinăuntru percep politica ca pe un spațiu destinat vidanjorilor și nu vor să renunțe la libertate pentru politică.

T.B.: Nu am infatuarea de-a mă da pe mine ca exemplu. Dar, iată! Puteam ca odată ce-am parcurs toate treptele carierei diplomatice, sa mă gîndesc la o soluție convenabilă, personală, să-mi găsesc un post de funcționar internațional, să mă repliez în zona privată sau, pur și simplu, să-mi continui activitățile academice, să public cărți și așa mai departe. M-am implicat în politică tocmai pentru că vreau ca tot ceea ce-am făcut în 23 de ani să capete, pînă la urmă, un sens deplin.

Am avut mereu atenția orientată spre obiective, iar nu spre mijloace

O.V.: În interviuri, vorbiți des despre fidelitate. Apreciați atît de mult loialitatea?

T.B.: Foarte mult! Mi se pare că e o valoare esențială. Atît în sfera privată, cît și în cea socială, loialitatea e o valoare indispensabilă pentru a construi.

O.V.: A trebuit vreodată să alegeți între loialitate și corectitudine?

T.B.: Nu țin minte să fi avut conflicte de tipul ăsta. Mi se pare că dacă îți alegi partenerii dintre oamenii valoroși, care au o tăietură morală și-o anvergură intelectuală, nu ai cum să ajungi la asemenea situații.

O.V.: Și cum judecați oamenii – după fapte sau puneți persoana pe primul loc?

T.B.: Mă uit și la CV, dar îmi place să descopăr omul. M-am înconjurat mereu, peste tot unde am lucrat, de oameni valoroși. Oameni care sînt autentici în așezarea lor morală, intelectuală și spirituală.

O.V.: Băgați mîna în foc?

T.B.: Nu. Evident că nu există decît indivizi imperfecți. Dar voiam să spun că simt o plăcere deosebită în a lucra cu oameni de valoare. Sînt foarte mulți semeni de-ai noștri care-i îndepărtează pe oamenii de valoare fiindcă se simt amenințați în proximitatea lor.

O.V.: Spuneați că vi s-a întîmplat și dumneavoastră, în Paris, cînd lucrați la librăria aceea de artă și directoarea v-a alungat fiindcă se temea că i-ați fi luat locul.

T.B.: Dar mi s-a întîmplat de foarte multe ori lucrul ăsta! E o experiență constantă în viața mea. La mine, ambiția ia forma conștiinței propriei valori. Nu a unui plan de devenire. Și prin urmare, am fost întotdeauna neutru, dornic să-mi fac treaba cît mai bine și cu atenție orientată spre obiective, iar nu spre mijloace. Dar, cu toate astea, în anumite situații de viață am fost perceput ca un pericol. Mi se întîmplă asta și-n politică. Sînt implicat de doi ani în viața aceasta și am simțit-o din plin.

O.V.: Vă aflați în echipa cîștigătoare. Asta ar trebui să vă protejeze.

T.B.: Nu, pentru că politica românească e cel mai închis mediu socio-profesional, cel mai impermeabil la schimbare și-n care e cel mai greu să pătrunzi. Tocmai pentru că s-a făcut o contra-selecție, apar foarte mulți oameni care nu sînt reprezentativi pentru societatea românească, dar care dețin, totuși, funcții politice. Iar aceste personaje, tocmai pentru că nu au ce căuta acolo unde sînt, se simt amenințate de orice nouă intrare în sistem.

Sînt întru totul adeptul dictonului: „ce nu te omoară, te întărește”

O.V.: Ați trăit drame care să se transforme în bucurii?

T.B.: Toate lucrurile rele care mi s-au întîmplat, au fost surse de bine, ulterior. În sensul că dintr-o criză, din confruntarea cu limita am reușit să iau un nou start. De exemplu, de-a lungul carierei mele diplomatice, am fost adesea nedreptățit. Cînd eram la **Vatican**, am fost capabil, după doi ani de muncă, să organizez vizita papei **Ioan Paul al II-lea** în **România**.

O.V.: Și vi s-a cerut, înainte de încheierea mandatului, să vă întoarceți în țară.

T.B.: Și în loc să mi se recunoască această performanță, am fost tratat ca fiind un client politic al vechiului **Guvern** și rechemat prematur și într-o formulă brutală. Mi-a afectat și copiii, care erau la școală, la **Roma**, în plin an școlar. Bun, sînt probleme și dificultăți de viață cu care te confrunți, dar care te întăresc. Sînt întru totul adeptul dictonului: „ce nu te omoară, te întărește”.

O.V.: Vă simțiți acum un om puternic?

T.B.: Mă simt puternic prin ce reprezint, prin ce-am reușit să fac în viața mea profesională și-n planul culturii. Dacă n-aș avea încredere în capacitatea mea de a produce o schimbare nu m-aș fi implicat în politică. Cu toate că misiunea unui ministru de externe e foarte complicată, am fost mereu convins că am amplitudinea necesară pentru a-i face față. Una dintre plăcerile unei agende încărcate e că te eliberează de orice angoasă

O.V.: Apare des în discursurile dumneavoastră anatemizarea stîngii. Credeți că avem o stînga și-o dreapta?

T.B.: N-am reușit. Partidele, din păcate sînt prost structurate doctrinar, foarte nevertebrate, din punctul ăsta de vedere. Nu avem, deocamdată, nici o dreaptă autentică și cu atît mai puțin o stîngă de tip european.

O.V.: Credeți că sînteți un om norocos?

T.B.: Da. Pentru că am avut pînă la 49 de ani o viață plină și m-am putut bucura în cea mai mare parte de libertate.

O.V.: Ați trăit un sfert de secol în comunism.

T.B.: Așa cum erau vremurile, m-am simțit liber pentru că am studiat teologie. Iată că și atunci mi-am găsit un culoar. Liberi erau și oamenii din pușcăriile politice comuniste. Chiar și în situații limită, dacă ai libertatea interioară, poți face orice.

Loialitatea intră în contradicție cu ierarhia

O.V.: În 2011 spuneați despre Emil Boc că este un om „integru, loial și fidel”.

T.B.: Da, i-am fost loial premierului **Boc**, în toate ieșirile publice.

O.V.:Înainte de-a spune că vă simțiți ca Socrate, dar fără paharul de cucută.

T.B.: Eu l-am apreciat pentru că își făcea datoria de prim-ministru cu abnegație. Lucra și 14 ore pe zi, dacă putea. Apoi, l-am apreciat pentru că mi-am dat seama că e un om onest: nu folosea instrumentele guvernării în interes personal.

O.V.: Atunci, cu Socrate, v-ați alintat?

T.B.: Nu! Nu, pentru că domnul **Boc**, sub presiunea acelor manifestări amplificate mediatic, a socotit că soluția e să scape de ministrul de Externe într-un mod discutabil sub raportul oportunității, al procedurii și-al eleganței colegiale. Pînă la urmă, ești într-o echipă și trebuie să găsești formula prin care să nu rănești gratuit sensibilitatea cuiva, să nu pui omul într-o postură publică ingrată și, mai ales, să nu comiți o nedreptate. Bun, am înțeles, mai tîrziu, chit că felul în care a procedat domnul **Boc** n-a fost cel mai inspirat. Am trecut peste chestia asta fiindcă, oricum, răul se produsese.

O.V.: Vă întrebam, din nou, despre loialitate și corectitudine, fiindcă spuneați că e important să nu comiți o nedreptate.

T.B.: Loialitatea intră în contradicție cu ierarhia. **Emil Boc** era șeful **Guvernului**. Eu trebuia să fiu loial. El, ca prim-ministru, nu avea obligația să-mi fie mie loial.

Oana OLARIU

nvins că adversarii lui creat o legendă negativă

tan. E foarte bun tactician. Știe să găsească cele mai bune soluții tactice în fața unei presiuni.

O.V.: S-a vorbit destul despre statutul comandanților de navă în perioada comunistă. Numele lui a fost pomenit în presă și cînd s-a vorbit despre mineriade. Ați simțit vreodată nevoia să vă confirmați că știți cu ce om lucrați?

T.B.: M-am convins că adversarii lui politici i-au creat o legendă negativă. Apoi, eu nici nu eram... Ba, da, eram în țară la mineriade. Dar nu pot să confirm sau să infirm aceste acuzații specifice.

O.V.: Deci nu v-a interesat o spovedanie, ca să vă asigurați că n-o să ajungeți într-un conflict, din pricina loialității?

T.B.: Nu, nu i-am cerut așa ceva. Ar fi fost impropriu. Am lucrat cu domnul **Băsescu** în calitatea sa de președinte, deci nu puteam să-i cer astfel de lucruri.

Frați de benzină

Cele 5 fețe ale șoferului de TIR

● Vasile își dublează salariul furînd ce poate de la șef ● Marian nu vrea decît să strîngă destui bani încît să se poată apuca de agricultură ● Remus nu se teme de nimeni, se bate cu oricine îl contrazice

Marian numără pe bord cîte zile mai are pînă se lasă de șoferie

Îți trebuie ceva ani de șoferie ca să ai curajul și experiența să te urci în cabina unui camion. Cabină în care conduci, îți faci de mîncare, mănînci, dormi și uneori te speli, dacă nu-i duș la benzinărie. Cabină în care uneori mori, dacă ai un șef care nu te lasă să dormi și te trimite la cursă după cursă. Sau unde-ți iei amendă tot din lăcomia patronului, care te pune să depășești cu două, trei tone gabaritul legal. Cu toate astea, mulți se urcă în cabina de camion. Unii pentru că le place să conducă, alții pentru că speră să prindă curse „pe Europa", unde se fac bani frumoși iar alții pentru că oricum n-au nimic mai bun de făcut și nici cine să-i aștepte acasă. Lumea șoferilor de TIR e ca orice țară din Balcani, zbuciumată, uneori veselă, de multe ori tristă, mereu pe brînci și obosită și plină de secrete și dureri.

Vasile din **Gorj** trage de TIR ca măgarul pe moarte de căruță. Pe bord e un indicator electronic care îi arată cîte probleme și nereguli are mașina. 37. „Îi e frică lu' șefu' să o bage în service, că fără zece milioane nu scapă", spune cu glasul lui puțin ascuțit. Simți un ușor miros de mîncare și picioare la el în cabină, dar măcar e cald. „Uite, iar se blochează. Mai mult de 30 nu pot să-i dau." E genul ăla de camion care cînd dă într-o groapă se strică și la următoarea groapă se repară. Cam ca atitudinea lui **Vasile**. Ba e sictirit, ba calm. Ba ne povestește de cît de zgîrcit e șeful, că nici nu termină o cursă și îl trimite în alta, dar îl plătește prost – de e nevoit să fure aproape jumătate din marfă ca să facă și el un ban – ba ne arată cu jumătate de zîmbet, ridicînd arătătorul de pe mîna care-i încă pe volan, „cele mai mișto curve de pe Valea Oltului". Dar o spune pe tonul „nu că aș fi verificat, mi-au zis băieții". Ne lasă să înțelegem că e căsătorit și cu copii. Și tot fără vorbe ne zice că nu prea-i plac fetele de pe trotuar, da' nu prea-l credem.

Cînd are de făcut pauză mică, de 40 de minute, scoate un DVD player obosit pe care-l leagă la vreo trei cabluri ca să prindă patru sau cinci posturi TV și se uită la seriale de duzină pe **Antena** și **Pro TV**. Telenovele pe care nici nu se chinuie să le înțeleagă prea tare, mai mult stă și se uită la fețele actorilor pînă se scurg cele trei sferturi de oră nenorocite. Are cîteva foi A4 pătate de cafea și grăsime pe care notează mereu cu niște caractere lăbărțate, de om care doar atîta scrie, ora la care a început pauza și ora la care pornește din nou la drum.

E legat de cabina asta de TIR ca un șobolan de un vas care se scufundă. Noroc că e atît de stricată că nici un accident calumea nu poate să facă, nu prinde atîta viteză. Merge așa, agale, pînă se termină drumul și benzina. Din care oricum fură, după formulă, cam jumate. Ar fi vrut mai mult de 25 de lei, cît i-am dat pentru 250 de kilometri, dar avem și noi formula noastră.

Șoferul eco

Marian Nica doar ce a urcat pe **Facebook** trei poze noi în albumul „prin europa". **Allianz Arena** din **München** văzută noaptea și două cu **Alpii Italieni** pe traseul **Brenero – Verona**. Sînt puțin mișcate, făcute din mașină, din mers, și nu de calitate foarte bună, dar îi amintesc șoferului de locurile prin care-a fost. Am făcut și eu cîteva din camionul lui pe malul **Dunării**, pe la **Porțile de Fier**, și m-a rugat să-l tăguiesc în ele, să-i apară pe profil, „să le am acolo". Spre deosebire de mulți șoferi de TIR, **Marian Nica** e familist, nu bea, nu fumează și cele două zile libere pe care le prinde pe lună și le petrece una dormind, una cu soția și cele două fete de 10 și 12 ani.

Nu-i place să piardă vremea prin parcări și benzinării cu alți șoferi, cum face majoritatea. Uneori se mai și leagă alții de el că nu-i „șofer pe patru trepte", adică nu are camion mare, dar le răspunde mereu cu bun simț și își vede de treabă. Face munca asta doar pentru că sînt bănoase cursele pe extern. Din cei aproape 1.500 de euro pe lună pe care-i cîștigă pune de-oparte cît poate și speră ca în cîțiva ani să înceapă lucrul la ferma de produse alimentare bio pe care vrea s-o construiască. „Să îmi cresc eu de toate și ce nu mănînc să vînd, să nu mai am nevoie de magazine și de alte treburi".

E genul de șofer de TIR care nu se așteaptă la bani, dar primește dacă-i dai. Îi dăm și noi cîte 10 lei, să pună la pușculița pentru fermă, și coborîm în **Caransebeș**.

Remus din Băicoi își face vilă

Remus din **Băicoi** e regele șoselelor pentru cei care-l cunosc. Nu-i pasă de poliție și dacă-l contrazice cineva de două ori se dă jos din cabină și-l bate. Așa rezolvă el problemele, cu bătaie, „ca românii", sau cu orice sumă între 10 și 50 de euro, în funcție de situație. De exemplu, dacă-i vorba de vreo fată pe care o vede pe marginea drumului, „fااă, lasă dracu' mătura aia și hai încoace, că punem un fraier să mature, hai că-ți dau 10 euro". Dacă e de șpagă, crește suma. Cel mai rău a fost cînd l-au prins în **Franța** cu magnetul pe diagramă. A fentat atunci o amendă de vreo 3.000 de euro, dar s-a ales cu interdicție pe drumurile naționale pentru un an. „Un tip de la ambasadă, să vezi coincidență, cînd mi-a văzut buletinul a zis că sînt născut în același an, aceeași lună și aceeași zi cu fiica lui. Și a avut grijă de mine și a vorbit cu francezii ăia de n-am plătit nici azi nici un ban. Din Comănești, băieți buni moldovenii ăștia. Am stat apoi cu el vreo trei zile și cu prietenii lui, am băut, am mîncat, după care am plecat acasă".

Pe **Remus** îl știu toate parcările, benzinăriile și service-urile de la **București** la **Budapesta** și înapoi. Cînd se dă jos din TIR în pantalonii lui largi, groși și unsuroși și își aprinde țigara în mijocul unei benzinării, lîngă un semn pe care scrie mare „fumatul interzis", nu-i spune nimeni nimic. Ba încearcă toți să se dea la glume cu el, nu cumva să-l supere. Dar el e interesat de combinații. Aproape că-și dublează salariul cu combinațiile. Strînge bani – luna trecută și-a cumpărat ditamai plasma la care se uită la meciuri cu prietenii – și în curînd își ridică vilă.

În benzinăria asta, de lîngă vama **Borș**, e mereu un țigan de vreo 20 de ani care-l rezolvă cu bonuri de parcare. Ne pune pe noi să-i semnăm vreo două, să pară scrisul diferit. A dat cîte 5 lei pe ele și la firmă își scoate 20. Dar astea-s numai bonurile, însă mai face afaceri și cu paleții de marfă – știe un loc prin **Tg. Mureș** unde ia 20 de lei pe bucată, nu 15, ca în restul țării –, cu ce cară în spate (dacă e ceva ce poate vinde), cu benzină și cu banii pe care-i ia de la autostopiști.

Dar numai dacă dau, nouă ne-a zis că putem să-i luăm un suc și gata. Nu cere niciodată.

Soldatul care fuge cu camionul

Goran din **Croația** ne ia mai mult pentru că i se face milă de noi, văzîndu-ne așteptînd la ieșirea dintr-o benzinărie de pe autostradă. „Îmi pare rău că e așa puțin spațiu aici în cabină, dar m-am gîndit că e mai bine decît să stați pe bordură și să așteptați", ne spune într-o engleză fluentă. **Goran** e varianta balcanică a tipului dur din filmele lui **Scorsese**. Nu foarte înalt, dar solid și cu o atitudine dură. În trei ore, cît am mers cu el, a apucat să ne spună tot ce nu suportă la preoți, politicieni și cam oricine nu gîndește cît de cît cu bun simț. „Eu știu cînd fac bine și cînd nu fac, și cînd nu fac știu că e așa și încerc să mă îndrept, dar nu trebuie să-mi spună altul care poate e mai rău ca mine și să-l mai și plătesc pentru asta."

Mereu cu un un km înaintea Poliției

Nu-i place nici ce s-a întîmplat după războiul din **Iugoslavia**. „Mi-era mai bine înainte, aveam salariu bun, trăiam bine, acum sînt șofer, muncesc mult mai mult și cîștig ceva peste jumate din cît făceam înainte." E și el, la fel ca mulți din zonă, adeptul teoriei că americanii și-au băgat coada aici, că devenea statul prea puternic. „Dar nu mă enervez, de ce să mă enervez? Tot mie îmi fac rău pînă la urmă. Conduc mai departe și asta e."

A luptat și el, ca toți bărbații de vîrsta lui, în războiul de acum zece ani. Nu ne vorbește despre asta, dar se înțelege din privirea lui că a omorît oameni și că nu-l deranjează în mod special. Își ține gîndurile negre și supărările în frîu, cum face cu volanul, calm, în timp ce trece pe lîngă toate mașinile astea mici.

Ne salută ca un unchi trecut prin viață, dar mereu oarecum vesel, în timp ce coborîm cele patru trepte ale cabinei de TIR. Trage și-un claxon după primii 10 metri.

Cu cartea la volan

Martin e de pe undeva de lîngă **Budapesta**. E înalt, blond, cu ochi albaștri și bine făcut. Și, deși are constituție de surfer, cred că a citit mai multe cărți decît toată generația 2012 – 2013 de la **Facultatea de Litere**. Mereu citește. Are o carte pe bord și cînd are de făcut pauză mică sau mare și nu îi e somn bea o cafea, își pune ochelarii cu ramă subțire pe nas și citește. Cafeaua o face el la butelia mică, de voiaj, care își are și ea locul permanent pe bordul cabinei de TIR. Ăsta a fost și primul lucru pe care l-a făcut cînd ne-am urcat în camion, ne-a întrebat dacă nu vrem o cafea și s-a apucat să pună apa la fiert. Mai are pe bord un flexor cu care-și încinge mușchii și calmează nervii cînd e cazul. În tinerețe făcea și el autostopul, a făcut odată jumătate de **Europă** cu 50 de mărci în buzunar. Poate e înflorită povestea, dar nici departe de adevăr nu pare. Ne spune că nici cort sau sac de dormit n-avea, mergea singur și dormea în păduri sau la ieșirea din orașe.

Speră să termine cursa la timp și să prindă meciul de handbal dintre **România** și **Ungaria** din seara asta. Dacă nu, îl ascultă iar la radio. E convins că **Ungaria** cîștigă și ne-o spune cu mîndrie. Are ochiul format pentru poliție, „de obicei îi văd cam cu un kilometru înainte", ne spune și, din cînd în cînd, ne mai zice să ne ascundem (în cabina de TIR nu e voie cu mai mult de un pasager).

Tot drumul cu el am ascultat muzică clasică și am vorbit, printre altele, despre sport, legi și politică. Cînd am coborît mai că ne-ar fi făcut încă o cafea, dar ne simțeam prost.

Ioan STOLERU

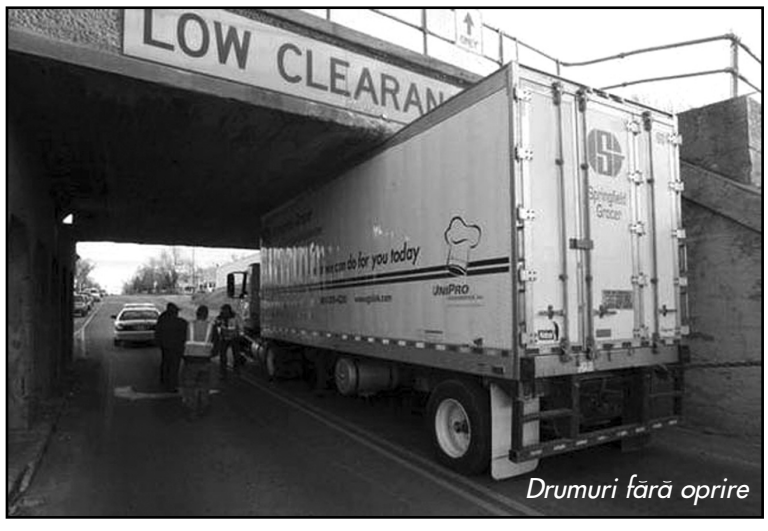

Drumuri fără oprire

Mărturia sportivului nomad

Cu motorul în spate, dintr-o țară în alta

Mihail Cociu are 21 de ani și un trecut la fel de colțuros și alunecos ca traseul pe care îl are de parcurs zilnic ca să ajungă învingător la finiș. A urcat pentru prima dată pe o motocicletă adusă de tatăl său în ogradă cînd avea nouă ani. A căzut, dar a încălecat-o din nou, și de atunci nu a renunțat niciodată. Așa a ajuns să fie primul moldovean care a participat vreodată la Campionatul Mondial, la motocross. În 2011 a mers, împreună cu tatăl său, la toate cele 14 etape din 14 țări diferite, ca anul acesta să plece de unul singur. Fiindcă Mihail iubește la nebunie să-și fugărească motoarele. De aceea și-a petrecut mai mult de jumătate din viață praticînd sportul care miroase a benzină și răni sîngerînde și în care energia se arde la fel de repede ca motorina pe traseele primejdioase. Iar pe 21 octombrie, compania BEMOL a adus acest amestec de adrenalină și pericol pentru a patra oară în orășelul Hîncești din Republica Moldova. Într-o zi însorită de toamnă, peste zece mii de oameni s-au strîns la marginea localității,unde printre dealuri rupte și tranșee a vibrat aerul și pămîntul în ritmul motoarelor pornite să cîștige.

● tînărul este multiplu campion în România și Ucraina ● în timpul unui antrenament, în Italia, a suferit o accidentare foarte gravă

Mihail și Nicolae Cociu înaintea cursei de la Hîncești

Început cu rugăciune

„S-a dat startul și primul iese Mihail Cociu!”, se aude o voce din boxele răgușite care pune accent pe ultimul „u” din frază. Cursa a început. Vezi cum bucăți de pămînt sar în aer de sub roțile motocicletelor, dar nu poți ține ochii deschiși, fiindcă acestea se spulberă, de parcă cerul ar cerne praf în loc de ploaia cuvenită acestui sezon. Traseul e un cerc serpuit cu cotituri și urcușuri în mijlocul căruia accesul pentru public e interzis. Însă, dincolo de benzile care delimitează acest spațiu, operatori și fotografi fug dintr-un colț în altul, se lasă jos, se rostogolesc pe burtă de parcă ar fi personajele unui joc video în spațiu real. „Mihail Cociuuu” răsună impunător, numele pătrunzînd în aerul înghesuit de urletele publicului și vuietul motoarelor.

Mihail se roagă înaintea cursei, e gestul fără de care roțile nu se mișcă din loc. Și-a început cariera de motociclist la vîrsta de nouă ani, alături de fratele său mai mare, **Nicolae**, soarta fiindu-le croită de tatăl lor, care avea pregătit un foarfece în buzunar încă din tinerețe.

Nicolae Cociu are un trecut aventuros, fura cai de pe cîmp de dragul distracției și îi fugărea pînă ce aceștia nechezau a istovire. A fost prins de oamenii legii și, pentru a se eschiva de pedeapsă, acesta s-a înscris într-un club sportiv care avea un garaj aglomerat, din care era obligat să-și pună cap la cap, piesă cu piesă, motocicleta, ca mai apoi să participe la competiții de motocross. Tatăl băieților s-a implicat în acest sport primejdios pentru că știa axioma comunistă a vremurilor acelea: sportivii, mai ales cei de succes, nu pot fi dușmani ai legii. Această decizie a adus în palmaresul familiei **Cociu** primele medalii și cupe, **Nicolae** cîștigînd de șapte ori **Campionatul Republicii Moldova** și a luat locul trei la cel al **Uniunii Sovietice**.

Pentru prima dată, în 2000, tatăl lor s-a înțeles printr-o strîngere de mînă cu **Iurie Trofimeț** pentru ca kieveanul să le fie antrenor băieților și au plecat în **România** „pentru că, știi doar, în Moldova totul era mort!”, îmi zice tînărul. Are ochii verzui răsăriți de un zîmbet larg și prietenos, desenat de buzele-i rotunjite. O privire de om mare se ascunde sub șuvițe șaten închise ale băiatului care își ține mîinile pe masă, arătîndu-mi că nu ar avea nimic de ascuns. Îmi vorbește repede și uneori precipitat, de parcă îi e frică să nu-și piardă ideea care urmează de îndată ce o termină pe prima.

Împreună cu fratele său, **Mihail**, a fost nevoit să practice motocross pe cont propriu, la fel ca și ceilalți colegi ai săi. De aceea a și hotărît tatăl său să se mute în **România** împreună cu fiii și mama lor; fiindcă nimeni din **Republica Moldova** nu a susținut acest sport. Abia mai tîrziu **Mihail** a aflat că, după plecarea sa, după ce a ajuns campion multiplu, președintele **Federației de Motociclism** din **Republica Moldova** a refuzat să susțină alți sportivi pe motiv că toți banii i-ar fi dat lui, or el nu a primit nici un leu.

În **România**, familia **Cociu** s-a stabilit în 2001 aproape de **București**, în satul **Ciolpani**, iar băieții s-au înscris într-un club, al cărui proprietar era un român ce avea și el doi fii pasionați de motocross. În capitală, nu i-a luat mult timp antrenorului **Iurie** ca să-i transforme pe **Mihail** și pe fratele său **Nicolae** din doi puști năzbîtioși în sportivi de performanță. Băieții se antrenau pe motociclete cu motoare vechi, uzate, dar ieșeau tot timpul învingători la diverse întreceri sportive. Era o obișnuință pentru aceștia să ocupe locurile fruntașe la campionatele **României**, chiar dacă nu toți cei care participau la evenimente jucau cinstit. Înainte de curse, acestora li se spărgeau roțile sau li se turnau piulițe în motor, iar unii, mai inventivi, le turnau zahăr în benzină. Odată, tatăl lor și-a dat seama de ce bate motorul abia după ce a găsit urme de zahăr topit, a vărsat benzina într-un vas transparent de plastic și a văzut-o tulbure. „Tot membrii clubului făceau asta, iar tata odată chiar l-a prins în flagrant pe un mecanic”, îmi spune **Mihail** cu un surîs zeflemist aruncat din colțul gurii.

Aproape toți cei care lucrau la clubul unde se antrenau băieții aveau cel puțin cîte un fiu sau o rudă care concura la rîndul său la evenimente. De aceea nu erau interesați ca veneticii să fie primii, cu toate că antrenorul adus de moldoveni din **Ucraina** nu păstra secretele meseriei doar pentru **Mihail** și fratele său **Nicolae**. Atunci, în **România**, **Mihail** a învățat să participe în două tipuri de curse în timpul aceluiași motocross. Începea concursul pe o motocicletă cu motor de 65 de centimetri cubi și apoi trecea pe una mai puternică, de 85 de centimetri cubi, fără ca să aibă măcar timp să-și scoată casca și să-și tragă sufletul.

Odată, au avut chiar norocul de a participa la producerea unui film. O echipă de la **Hollywood**, care a ales **România** ca loc de filmare, avea nevoie de cascadori pentru filmul „Fire”, în care tatăl lor a îndeplinit cele mai grele trucuri, în contul cărora a fost răsplătit generos. Însă, în mîinile lui au ajuns doar bănuții ce s-au strecurat printre degetele conducerii clubului. „Tata deja își făcuse planuri, voia să-i cumpere lui Nicolae motocicletă nouă, piese, chestii, dar ne-am ales cu nimic”, recunoaște **Mihail** dezamăgit.

Văzînd că și de partea aceasta a **Prutului** li se pun bețe în roate, membrii familiei **Cociu** s-au întors acasă. Se antrenau în **Nisporeni**, orașul natal al băieților, sau în **Hîncești**, locul de baștină al tatălui. Mergeau de fiecare dată la competiții în **Ucraina** și acolo **Mihail** a obținut de două ori titlul de campion la motocross și o dată la supercross. „A trebuit și în al doilea an să fiu campion la supercross, dar m-au mințit, învinuindu-mă că n-am concurat și în a treia manșă, pe cînd, conform regulilor, erau suficiente două”, spune băiatul indignat, bătînd cu arătătorul de la mîna dreptă în masă.

Piedici la mijloc

*Cursa continuă, iar **Mihail** este întrecut de adversarul său din **Ucraina**. Nu-i mai funcționează frîna de la roata din spate și rămîne tot mai în urmă. Publicul, dezamăgit, urmărește în continuare spectacolul pe roți strigînd și chiuind cîte o încurajare de fiecare dată cînd sportivul trece prin față.*

Sportivul nu se antrenează în zilele de sărbătoare

Însă nici întoarcerea acasă nu i-a purtat noroc. În 2003, în timpul unei etape a campionatului european, care se desfășura în **Bulgaria**, talentul copilului care strunea curajos motocicleta pe panta dealurilor a fost zărit de un neamț. Acesta a invitat familia **Cociu** la el acasă, în **Germania**, însă ambasada germană nu le-a oferit vize. Mai mult, le-a fost interzis accesul în țară pentru următorii patru ani pentru că nu-i credeau că merg acolo să facă sport. Avea 14 ani, „vîrsta de aur în sportul ăsta”, și tînărul simte că „am pierdut foarte mult din cauza acestei interdicții, îți dai seama unde aveam să ajung acum dacă plecam atunci în Germania?”.

Lovindu-se de acest refuz, s-a mutat în **Italia** unde a stat singur, fără părinți și frate. Acolo se pregătea doar de două ori pe săptămînă, iar în timpul unuia dintre antrenamente, a suferit un accident grav. Acum, sub ochiul stîng are o placă de titan pe care „o mai simt uneori, chiar cînd privesc în jos și într-o parte, dar era mai grav la început cînd rîdeam doar cu o jumătate de față”, și **Mihail** zîmbește de parcă ar fi o istorioară inventată la un pahar de vorbă. Însă tînărul nici măcar nu cunoaște gustul alcoolului sau al tutunului. „Niciodată nu m-am îmbătat, tot timpul îi duc eu pe toți pe acasă și am grijă de ei.” Rîde, face o pauză și îndată își amintește de **Iurie Trofimeț**. „Dumnezeu să-l ierte pe primul meu antrenor, eu îi sînt foarte recunoscător pentru ceea ce m-a făcut să fiu”, iar din vocea lui răzbat un respect și o mulțumire profunde. Îmi spune că acesta i-a învățat pe cei doi frați cea mai importantă calitate pentru un sportiv, „să fim luptători. Ieșeam pe traseu zilnic și ne luam la întrecere. Se întîmpla chiar și să ne dăm jos de pe motociclete și să ne luăm la bătaie”, și tînărul rîde, cu ochii sticlindu-i de parcă în fața lui s-ar rula un film cu memorii pe care îl vede doar el.

Jumătate de pas pînă la final

*E trecut de jumătate de cursă, iar **Mihail** a ajuns al treilea, în fața lui demarînd doi ucranieni. Publicul și-a înfipt mai adînc degetele în palme și urlă mai disperat ca la început. Se aude un „Hai Mișa!” strigat în grup, iar moldoveanul e cît pe ce să fie întrecut din nou și să rămînă al patrulea.*

A avut un singur moment în viață cînd a vrut să renunțe. Erau în **Ucraina**, pe traseul cu numărul 13, la ora 13.00, într-o rulota modelul 613. Într-un accident, mașina s-a răsturnat, iar dintre pasageri, cel mai mult a suferit mama lui **Mihail**, care s-a lovit la cap. „Țin minte în momentul în care am văzut-o pe mama numai sînge am zis că nu mai vreau să continui, m-am dezbrăcat de maioul meu preferat pe care îl aveam de la fratele Nicolae și mama și l-a pus la cap”, povestește tînărul, iar vocea începe să-i vibreze a groază.

Pînă la urmă și-a revenit ca mai apoi, peste ani, să fie primul moldovean care a ajuns la mondiale. Însă doi sportivi de performanță au devenit un lux prea mare, iar **Nicolae**, fratele, a decis să renunțe la cariera sa de sportiv pentru ca părintele lor să aibă destui bani să toarne benzină în flacăra lui **Mihail**. „Normal ar fi trebuit să schimb patru, cinci motoare pe an, iar eu merg doar cu unul tot anul și acela e de mîna a doua”, suspină tînărul.

Drumul spre mondiale nu a fost deloc ușor, pînă l-a întîlnit pe **Thomas Moser**, directorul general al companiei **BEMOL**, proprietarul și operatorul rețelei de stații de alimentare cu combustibil din **Republica Moldova**, și fan înrăit al tipului de sport pe care îl practică tînărul. „Fără susținerea financiară a acestei companii nu mai ajungeam la mondiale, iar în 2011 era important să ajung acolo, să simt cum e. Cînd eram la linia de start nu-mi venea să cred că stau în rînd cu vedetele acestui sport, pe care înainte am avut ocazia să le văd doar la televizor”, zice **Mihail**. Antrenorul său actual e belgianul **Harry Everts**, care a deținut de patru ori titlul de campion mondial la categoria **MX2**, pe motociclete cu capacitatea motoarelor cuprinsă între 125 și 150 de centimetri cubi. Acum, în 2012 însă, **Mihail** a mers singur la mondiale și a participat la categoria celor mai puternice motoare **MX1**, de la 250 pînă la 500 de centimetri cubi. Iar anul acesta a reușit să termine în primii 20.

*Nu au mai rămas multe ture, iar **Mihail** îl ajunge pe adversarul său de pe locul al doilea, îl întrece și-i sare pe urma celui care e în față. La cotitură, printr-o mișcare virtuoasă îl întrece și pe acesta și iese învingător. Publicul sare în sus, unindu-se într-un urlet de victorie. Astăzi e ridicat pe brațele celor ce au ținut degetele încrucișate pe parcursul competiției. Se lasă aruncat în sus de aceștia în timp ce zîmbește victorios la camerele fotoreporterilor. **Mihail** știe că riscă să alunece de pe aceste brațe în orice moment, și că acest risc l-a adus astăzi primul la finiș.*

Daniela VORTOLOMEI

Alfa, Indiile Galante și Omega

Andrei Șerban a montat la Iași o divină comedie

● tineriii sînt îndemnați cu acorduri orientale îmbietoare să profite de dragoste

Din „Indiile Galante" s-a revărsat pasiunea cu o forță și o sofisticare nemaiîntîlnite la Teatrul Național „Vasile Alecsandri" din Iași în ultimele două decenii, cu prilejul nici unui spectacol de operă-balet. Joi, 15 noiembrie, regizorul Andrei Șerban a făcut din Sala Mare, în două părți și patru acte, pe rînd și în premieră, tărîm al Paradisului, Infernului, Purgatoriului și iarăși al Paradisului, după un libret de Louis Fuzelier. Pe muzica lui Jean-Philippe Rameau și sub bagheta lui Adrian Morar, dragostea a înlocuit haina sofisticării baroce cu cea a simplității sălbatice, după ce a schimbat mai bine de 400 de costume, mii de piese de decor și a antrenat peste 120 de balerini, baritoni, soprane, muzicieni, coriști, într-o alegorie de trei ore ce s-au scurs pe nesimțite. Regizorul, care a montat spectacolul pentru prima dată la Opera „Garnier" din Paris, și-a vegheat capodopera de la balcon, de unde spectatorii s-au lăsat născuți dintr-un ou, crescuți de îngeri, uciși de gelozie și reînviați pe tărîmul iubirii autentice. Drept dovadă că de pe buzele încleștate de vrajă ale privitorilor s-au desprins doar vorbe rupte din Rai.

Zeul Amor și Zeița Hébé își reintră în drepturi

„Cum lumea veche, în cleștar,/ Înoată, în subțire var,/ Nevinovatul, noul ou,/ Palat de nuntă și cavou./ Din trei atlazuri e culcușul/ În care doarme nins albușul/ Atît de galeș, de închis,/ Cu trupul drag surpat în vis./ Paradisul"

Paradisul

Hébé cea blondă și serafică le cîntă cu voce de soprană iubirea dulceagă și ușoară îndrăgostiților pentru care existența e un dans imponderabil, în pofida unduirilor în haine opulente, grele, baroce. Pe tărîmul tinereții, cînd dragostea e proaspătă și amorașii duc norii limpezi ai iubirii sus, pe brațe, **Androginul** e întreg, închistat într-un imens Ou, iar fericirea se deapănă de la sine, prin voia zeilor care mișcă fusul lumii: „Cîntați fericirea, dar nu curmați misterul", fiindcă „într-o inimă sensibilă, secretul sporește desfătarea", cîntă corurile de îngeri. Dar mișcările oamenilor care nu cunosc decît acest **Paradis** sînt fragmentate, discontinue, sugerînd că această pasiune fluidă, gonflată și diabetică precum o vată de zahăr, nu este menită să reziste la trecerea prin vreme. Este doar un „Prolog în nori", unde corul amorașilor îmbătați de iluzia eternității trăiesc clipa ca pe un bal fără început și fără sfîrșit. Cimpoiul nu știe ce primejdie îi paște cînd prelungește fantezia pînă dincolo de voia zeilor.

Purgatoriul

Bellone, zeița războiului, interpretată de un bariton, rupe impetuos vraja alburie, în tușe de roșu electric și în sunet de trompetă, spărgînd Oul în patru elemente: soare, lună, flori și cîmp. Așa că îndrăgostiților aruncați în derivă nu le rămîne decît să plece în căutarea lor, care încotro, spre tărîmuri exotice. **Zeul Amor** intervine, îndemnîndu-i pe tineri cu acorduri orientale îmbietoare să profite de dragoste, în ciuda căderii din **Rai** și din grație. **Europa** cea măcinată de ură și confruntări este părăsită definitiv de cei care își caută împlinirea în pofte nestăvilite de mări sau de vulcani.

Infernul

Amorașii deghizați în iele desplетite îi aruncă însă de pe poantele lor pe îndrăgostiți în arșița soarelui din **Peru** și în mările pline de sirene din preajma insulelor turcești în actul al doilea, pentru a-i învăța că „dragostea trebuie să-și ia zborul cînd nu mai e speranță". Amăgiți de vorba îngerilor căzuți, că „plăcerile trebuie să ne însoțească mereu", cei flămînzi de pasiune ajung să creadă că trebuie să stăpînească ceea ce le e venereză. **Osman** își închide iubirea într-un turn, ținînd-o pe **Emilie** sclava fanteziilor sale. **Huascar**, marele preot care slăvește **Soarele**, își ia asupra-și puterea obiectului de venerație pentru a o convinge pe **Phani**, prințesa incașilor, că trebuie să fie numai a lui. Însă amîndoi, după triumful care a mobilizat carele alegorice și toate instrumentele orchestrei, **Soarele** și **Luna**, se declară înfrînți. **Osman** îi dăruiește lui **Emilie** libertatea de a pleca cu **Valère**, cel iubit cu adevărat, precum și vapoare încărcate de bogății. „Vă datorez absența cum mi-o datorez și mie", sună amarnic resemnarea sultanului. Vasele prinse de brîu, îi poartă pe iubiți în dansuri levantine de pe tărîmul afecțiunii cu forța, pe marea care împletește din spirale valuri care amestecă vocile înalte în nedeterminarea fericirii. „Părăsind țărmul, rațiunea naufragiază", însă cei care au ales iubirea nu trebuie să se teamă de valuri. **Huascar** se sinucide, mistuit de incendiile și cutremurele pe care le-a stîrnit el însuși. A înțeles că **Don Carlos**, conquistadorul, cîștigase dinainte bătălia pentru inima lui **Phani**, iar el a fost un **Icar** care și-a ars aripile fiindcă s-a apropiat prea tare de soare.

Păcatele iubirilor nelegitime nu pot fi spălate nici în actul al treilea, cu rîuri de flori aruncate de la lojă, fiindcă iubirile nestatornice sînt sortite și ele pieirii, oricît de proaspete și înmiresmate ar fi.

Paradisul adevărat

„Nu jignești dragostea și apoi contezi pe ea", aceasta este lecția sălbaticilor care trăiesc iubirea într-un mod autentic, simplu, absolut. Ei știu cel mai bine că natura înseamnă nestatornicie și că inima urmează legile ei, iar dansul lor este o bătută de bucurie și de celebrare a libertății de-a alege contopirea cu **Hymen**. De aceea prințesa **Zima** nu-l alege nici pe francezul **Damon**, nici pe spaniolul **Alvaro**, fiindcă unul nu iubește destul, iar altul iubește prea mult. Europenii le-au cucerit teritoriile, însă nu le-au supus și spiritele, iar prințesa se bucură de libertatea de a-l alege pe indianul **Adario**, care înțelege că ecoul amorului „nu repetă nici regrete, nici suspine". Sălbaticii îi strîng în dansul ritmat al păcii pe toți rătăciții – îngerii căzuți, prefăcuți în demoni ai posesivității –, iar pe măsură ce picioarele se izbesc mai tare în scenă, **Zeul Amor** și **Zeița Hébé** își reintră în drepturi, **Cloșca de Aur** se întoarce cu spatele la lume, iar Oul se reîntregește. De la balcon, un Civilizat și un Sălbatic veghează recontopirea. Le-a trebuit o istorie de conflicte, o alegorie regizată cu măiestrie și patru acte spectatorilor să înțeleagă ceea ce a fost adevărat de cînd lumea și pămîntul – că trebuie să „evităm tot ceea ce rănește sensibilitatea" pentru a salva dragostea.

„E Oul celui sterp la fel,/ Dar nu-l sorbi. Curmi nuntă-n el./ Și nici la cloșcă să nu-l pui! Îl lasă – în pacea – întîie-a lui. Că vinovat e tot făcutul,/ Și sfînt, doar nunta, începutul." (Ion Barbu, Oul Dogmatic)

Laura PĂULEȚ

Încă un deceniu roșu în China

● Xi Jinping provine dintr-o familie de revoluționari, copilărind în mijlocul unor elite ale regimului

După lupta pentru conducerea **Statelor Unite** urmează ca o altă mare putere a lumii să își stabilească liderul. „Xi Jinping a fost ales joi la conducerea Partidului Comunist Chinez, urmînd să devină în martie președintele Chinei pentru următorii zece ani, el fiind primul lider născut după instaurarea regimului fondat de către Mao, în 1949" (**mediafax.ro**, 15 noiembrie).

Comitetul Executiv al Biroului Politic al **PCC** a fost redus de la nouă la șapte membri, urmînd ca aceștia, alături de secretarul general al partidului să guverneze **China** pentru următorul deceniu. „Sînt două diferențe importante dintre actualul Comitet Executiv și cel care va intra în funcție începînd cu acest an. Noul Comitet va fi format doar din persoane care nu au fost educate în timpul revoluției culturale a lui Mao, iar cei mai mulți membri sunt copiii unor foști înalți demnitari comuniști chinezi" (**hotnews.ro**, 8 noiembrie). **Xi Jinping** provine dintr-o familie de revoluționari, petrecîndu-și copilăria în mijlocul unor figuri elitiste ale regimului. După eliberarea din închisoare, în timpul conducerii lui **Deng Xiaoping**, tatăl lui **Xi** a ocupat pentru scurt timp funcția de guvernator în **Guangdong**.

După obținerea postului de șef de partid la **Zhejiang** în 2002, ascensiunea politică a lui **Xi Jinping** a continuat în 2008 cu numirea sa ca vicepreședinte al statului chinez. Promovarea în funcția de vicepreședinte al **Comisiei Militare** a **PCC**, în 2010, îi confirmă succesiunea la conducere. În luna martie, **Xi Jinping** va deveni conducătorul **Chinei** și succesorul lui **Hu Jintao**, actualul președinte de stat.

Problemele pe care noul lider le-a tratat în discursul său s-au referit la îmbunătățirea educației, securitate socială, un sistem medical optim și slujbe stabile. „«Vrem ca fiii noștri să crească frumos, să aibă locuri de muncă și vieți mai pline de bucurii. Oamenii își doresc asta și pentru asta trebuie să luptăm. Fiecare mică fericire se obține însă prin muncă», a spus Xi" (**cotidianul.ro**, 15 noiembrie). Un alt subiect abordat a fost reprezentat de actele de corupție săvîrșite în **China** în ultimii ani. Printre inculpați se numără și șeful **Partidului din Shanghai**, **Chen Liangyu**, care, în 2006, a fost înlăturat din funcție din pricina unui scandal de corupție. Aceste deviații din partea oficialităților au fost transmise pe platformele online, majoritatea reprezentînd cazuri de luare de mită în valoare de milioane de dolari.

La poli opuși, alegerile prezidențiale urmăresc două direcții politice la fel de îndepărtate ca distanța dintre continente. Estul va rămîne fidel comunismului, iar vestul democraților.

Cătălina DOBROVICEANU

LENTILA DE CONTACT A LUMII

Cu piciorul în pragul CNA

● discreția ordonanței de urgență prin care Guvernul dorea să modifice Legea Audiovizualului nu a făcut decît să creeze controverse

Ne-am cam obișnuit ca alții să ia deciziile pentru noi și să ne sesizăm doar după ce o fac cei din afară mai întîi. Asemeni unui copil prins cu mîna în borcanul cu prăjituri, discreția ordonanței de urgențe prin care **Guvernul** dorea să modifice **Legea Audiovizualului** nu a făcut decît să creeze controverse atît din interior cît și din afară, printr-o scrisoare venită de la **EACA (Asociația Europeană a Agenților de Comunicare)**. Aceștia din urmă sînt o organizație ce urmărește promovarea onestă, efectivă și profesională a publicității, cît și conștientizarea contribuțiilor pe care publicitatea le aduce pentru economie, amintind în scrisoare că ei reprezintă membrii din 29 de țări europene, care împreună răspund pentru 85% din media adusă în **Europa**. Principalele nemulțumiri exprimate în manuscris au fost că proiectul are un efect anticoncurențial, limitează puterea de negociere a agențiilor, favorizînd monopolul radiodifuzorilor asupra spațiului publicitar și că nu ia în calcul rolul complex pe care îl îndeplinesc agențiile de publicitate.

Presiuni au venit și din interiorul țării, mai ales că ordonanța privea și organizarea **CNA**, dar și o obligație pentru furnizorii de cablu, ce trebuiau să includă în principiul *must-carry* televiziunile clasate pe primele locuri ale audienței și să asigure aceeași calitate pentru prelucrarea semnalului TV tuturor serviciilor incluse în ofertă.

Una dintre cele mai combătute măsuri se referea la modalitatea prin care pot fi demiși membrii **CNA**. Dacă în prezent aceștia pot fi dați afară doar în baza unei directive europene, pentru fapte flagrante de încălcare a legii și prin acțiune în instanță, în urma adoptării proiectului membrii și-ar fi putut pierde postul printr-o decizie în ședința celor două camere parlamentare. Astfel, s-au ridicat voci împotriva ordonanței, printre care și cea a **Ralucăi Turcan**, membru în **Comisia pentru Mass-Media** din **Camera Deputaților**, care consideră că „adoptarea unei astfel de inițiative legislative înseamnă că membrii CNA își pierd independența, imparțialitatea, că devin instrumente politice de manevră și sînt încălcate ori de cîte ori vine altcineva la putere".

La final, în urma presiunilor, membrii **Executivului** au anulat ordonanța. De data aceasta, cățelul cu părul creț a fost prins, însă nimic nu-l împiedică să încerce din nou și data viitoare, cînd stăpînul nu va fi prin preajmă.

Iulian BÎRZOI

Alegerile trec, mita electorală rămîne

Îmi vine foarte greu să cred că cineva a măsurat vreodată impactul găleții asupra alegătorului

● interviu cu regizorul Alexandru Val Condurache

Nu am stat prea mult să ne punem problema tinerilor care merg pe stradă îmbrăcați în însemnele partidului, împărțind pixuri, pliante, chibrituri sau mape electorale. Le-am băgat mereu în buzunar și le-am pus lîngă telefonul de la bucătărie, de-a curmezișul peste o agendă. Iar bunicii noștri au și acum găleți cu fața parlamentarului și deputatului de pe colegiu. Toată lumea știe că n-o să voteze pentru mită în culorile partidului, dar nici nu strică s-o ai pe lîngă casă.

OPINIA VECHE: Cît de eficientă mai este astăzi campania electorală „clasică", în care candidații dau cu găleți cu fețele lor pentru voturi?

ALEXANDRU CONDURACHE: Întrebarea mă duce cu gîndul la un posibil slogan de partid creat pentru comunicarea internă – „Candidatul X aduce voturi cu găleata!". Trecînd însă peste orice fel de glumă, sper că în anul de grație 2012, candidații, indiferent de culoarea politică, au renunțat la gestul tipic pentru campaniile comerciale, și anume acela de a oferi produse pentru cîștigarea bunăvoinței cumpărătorului. În cazul produselor electorale, bunăvoința alegătorului. Ce își imaginează oare un candidat atunci cînd echipa lui bate la o poartă, oferă o găleată de o anumită culoare, umplută dibaci cu produse de primă necesitate, însoțită de mesajul voalat sau stropșit direct în urechea alegătorului – „Duminică, pe 9 decembrie, votează-l pe X! Știi, găleata e de la domnul deputat!". Pot să îmi imaginez următorul scenariu: candidatul Y, de culoare turcoaz, își trimite trei zile mai tîrziu echipa sa de campanie la aceeași poartă. Alegătorul, frecîndu-și mulțumit palmele, îi întîmpină. Aici variantele narative sînt două. În prima, gospodarul crapă nițel poarta și aruncă o scurtă privire în găleată. Dacă nu este mulțumit, atacă primul: „Să știți că X mi-a dat și orez și de două ori mai multe sticle de ulei!" Continuarea poveștii are și ea două soluții. Dacă membrul echipei se pierde, poarta se închide și votul este ca și pierdut. Dacă purtătorul de găleată are prezență de spirit, se repede la **Loganul** cu număr de **Camera Deputaților** și mai scoate o găleată. Improvizează o scuză și oferă ambele mostre electorale alegătorului. În aceste condiții, candidatul X a cîștigat prima bătălie în fața candidatului Y. Varianta narativă doi, din perspectiva gospodarului, este să șantajeze omul cu găleata, indiferent cît de bogată ar fi, pentru a obține mai mult. Oricare ar fi varianta corectă de scenariu, lupta de la poarta alegătorului se transformă invariabil într-o adevărată licitație în care prețul unui vot este supraevaluat de o competiție a celor care sînt înscriși într-o cursă electorală fără să poată defini rolul unui deputat în viitorul **Parlament**. Iar eficiența, raportîndu-ne la cost, energie și timp consumate, consider că este mai curînd nulă.

O.V.: Ar putea exista vreun context în care strategia aceasta ar funcționa?

A.C.: Singurul context în care găleata ar putea aduce voturi este acela al crizei mondiale a găleților. Imaginați-vă o campanie în deșertul african în care cadidații oferă apă alegătorilor. Sau o campanie în **Munții Himalaya** unde fiecare membru al populației sherpa primește cîte o periuță de dinți electorală. Succesul ar fi probabil unul fără precedent. Dar într-o țară în care de 20 de ani se oferă din patru în patru ani găleți, cît mai poate valora cea de-a 21-a găleată pe care alegătorul o primește. Singura șansă ar fi să creăm un forum transfrontalier pentru a afla ce oferă deputații ucrainieni și moldoveni pentru a pune bazele unui troc de mită electorală. Glumesc pentru că simt absurdul dialogului centrat pe funcționalitatea electorală a unei găleți. Ce nu am reușit să pricep este de ce s-au blocat politicienii noștri și echipele lor de campanie la produsul găleată? De ce nu fac un studiu serios și să ofere, tot sub formă de mită, lucruri cu adevărat utile electorilor: căciuli, mănuși, șosete groase de iarnă, caiete școlare, manuale, produse de igienă primară, etc. Măcar ar fi iertat jumătate din păcatul încălcării codului electoral. Îmi povestea un prieten, expert în marketing politic, că a stat de curînd de vorbă cu un avocat pe marginea legii electorale din **România**. Conform acesteia, nici măcar banalul, insignifiantul și neaducătorul de voturi pix nu poate fi oferit cadou pe perioada campaniei electorale din **România**. Legislația restrînge (doar în text, evident) și marjele promisiunilor pe care candidații le pot face. De exemplu, un candidat nu poate promite crearea de locuri de muncă în **Colegiul Tătărași**. Conform legii electorale, locuitorii din colegiile **Copou** sau **Nicolina** sînt discriminați. Și e doar un mic exemplu de interdicție.

Învîrtindu-mă în jurul găleții cu care m-ați provocat, mi-a trecut o idee năstrușnică prin cap. Intuind o scăpare legislativă, cred că am putea crea un cadou electoral ce nu poate fi încadrat în categoria mită – găleata electorală virtuală. Candidații ar putea oferi găleți pline cu megaocteți de spațiu pentru hosting gratuit, sute de megabiți pentru Internet mobil, abonamente pentru site-urile cu seriale și filme pentru adulți. Și dacă ne gîndim și la posibilitatea de a personaliza dinamic gălețile, cu animații *flash*, chiar cred că am descoperit o oportunitate de afacere. Nu încercați să o copiați, am înregistrat-o la **OSIM**.

Candidații pornesc în lupta electorală fără să dețină vreo informație temeinică despre piața în care ei sînt aruncați

O.V.: Și poate fi măsurat impactul (sau lipsa acestuia) „găleții electorale"?

A.C.: Îmi vine foarte greu să cred că cineva a măsurat vreodată impactul găleții asupra alegătorului. Majoritatea candidaților pornesc în lupta electorală fără să dețină vreo informație temeinică despre piața în care ei sînt aruncați. Unii nici măcar nu cred în importanța și valoarea unui studiu bine făcut. De cele mai multe ori, cu banii pe care i-ar cheltui „pe o cercetare inutilă", cumpără găleți. Chiar dacă acea cercetare le-ar putea releva adevăratele teme de campanie pe care alegătorii se așteaptă să le găsească în programul electoral al candidatului. Chiar dacă problemele reale ale unui colegiu, conform rezultatelor cercetării, nu seamănă cu cele din colegiul vecin. Chiar dacă strategia de campanie nu poate fi decisă înainte de a afla, în urma sondajului, care sînt punctele tari și slabe ale tuturor concurenților din colegiul respectiv. Și întorcîndu-mă la întrebare, nu cred că există pe tărîmul nostru electoral vreun candidat care, indiferent de rezultatul votului, să fie măcar o secundă curios care sînt motivele succesului sau ale eșecului său. De cele mai multe ori succesul este rodul muncii și a farmecului său personal, iar insuccesul este strămutat în totalitate către echipa de campanie.

„Cu cît e mai plină, cu atît mai lin va fi drumul spre legislativul țării"

O.V.: Și de ce se revine totuși, la fiecare alegeri, la această formă de campanie? Se bazează pe sistemul „dăm și noi că sigur dau și ceilalți"?

A.C.: Răspunsul este unul simplu – mimetismul. Și ar mai fi și lipsa de imaginație a candidaților. Să creăm un enunț simplu: domnul deputat X este de 12 ani în **Parlament**. Și în fiecare campanie electorală a dat găleți. Prin regula de trei simplă putem afla care este cheia succesului în cazul mai sus prezentat. Desigur, pînă și un copil preșcolar poate intui – găleata. Cu cît mai plină, cu atît mai lin va fi drumul spre legislativul țării.

Într-o campanie de succes, candidatul ajunge să cunoască personal pe cît mai mulți dintre cei care îi vor da votul

O.V.: Cei care încearcă să inoveze în campanie sînt de obicei independenții sau candidații „outsideri". De ce pare aceasta să devină o regulă?

A.C.: Cei cu șanse mai mici sînt mai relaxați și mai curajoși în a accepta o campanie de promovare atipică. În scurta noastră experiență electorală (șase campanii locale și parlamentare și doar cinci campanii prezidențiale), avem un exemplu de candidat care a pornit de fiecare dată cu șansa a doua și a cîștigat, apelînd la o strategie de comunicare creativă. Este vorba de candidatul la **Primăria Capitalei** din anul 2000 – **Traian Băsescu**, și de același personaj, patru ani mai tîrziu, intrat pe ultima sută de metri în campania prezidențială, cu un decalaj de peste 30 de procente față de poziția 1 ocupată de **Adrian Năstase**. În ambele situații, echipa de creație a apelat la mesaje împrumutate din campaniile comerciale, caracterizate de simplitate, inteligență, umor. În anul 2000 erau lansate celebrele printuri electorale care comparau pantofii scîlciați de mers și servieta uzată a lui **Băsescu** cu diplomatul impecabil și pantofii lucioși ai lui **Geoană**. În 2004, comunicarea a fost centrată pe semnul electoral a lui **Băsescu** – un ardei iute portocaliu, simbol al luptei cu corupția. Din experiență proprie îmi amintesc de o campanie pentru un fotoliu de primar în care era angajat și un candidat independent, clientul meu. Înainte de startul campaniei, conform studiilor, acesta era cotat cu 1% intenție de vot și 12% notorietate. Recurgînd la o strategie de comunicare creativă și avînd o mobilitate extraordinară în teren și o capacitate fantastică de efort, la finele campaniei rezultatele au fost extrem de spectaculoase: 8% din voturi și o creștere a notorietății de 70 de procente. Iar pentru curioși, nu s-au oferit găleți. Nici măcar pixuri.

O.V.: Care ar fi „campania ideală de promovare electorală"? Ce mesaje ar trebui să conțină aceasta?

A.C.: Campania de comunicare politică ideală este cea dictată de rezultatul studiilor realizate cu minimum trei luni înainte de startul efectiv al competiției. Modul de împachetare a mesajului ține de creativitatea echipei și de capacitatea candidatului de a-și asuma mesajele și imaginea construită. O campanie de succes este aceea în care candidatul ajunge să cunoască personal pe cît mai mulți dintre cei care îi vor da votul. Și cel mai important lucru, ținînd cont de faptul că produsul politic expiră în 30 de zile și o dată cu el și posibilitatea de a-i face publicitate electorală, este ca alesul să nu se oprească din exercițiul de contact neîntrerupt cu cei care l-au votat. Pentru că peste patru ani, cu foarte mici variațiuni, aceiași oameni îl vor vota. Sau nu. Singurul lucru care va dăinui, indiferent de prezența sau absența din Colegiu a domnului sau doamnei Deputat, este Găleata.

Cătălin HOPULELE

Andreea ARCHIP este redactor la postul de televiziune „TVR"

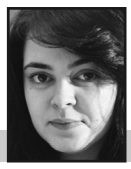

Ionela SĂVESCU este senior editor la revista „Opinia veche"

Diana ROTARU este reporter la postul de televiziune „România TV"

Bucureștean fără cauză

Te iubesc, Michelle! Mihaela, treci acasă!

● la noi iubirea e treabă de uși închise, se consumă acolo acasă, în dormitor

Cine a fost părtaș vreodată la o declarație de dragoste în parc, pe faleză, în piață, aplecat peste niște cartofi? Un bărbat pierzîndu-și mințile și urlînd în autobuz: „Te iubesc, Vasilico!" sau un domn care în drumul de la muncă aruncă servieta și se avîntă către iubită, declarînd cîte în lună și stele? E clar, la noi iubirea e treabă de uși închise, se consumă acolo acasă, în dormitor. Nu e loc de ea pe stradă. De unde ne și oripilăm cînd vedem niște tineri pupîndu-se chiar pe buze și chiar într-un loc public.

Bărbații care aveau curajul să-i ceară lui **Mircea Radu** să le aducă iubitele înapoi, chiar și după ce le-au capsat cu vreo două palme de tandrețe, sînt niște papagali. Bărbatul român iubește mocnit. Dacă se manifestă are un mare „L" pe frunte (de la „looser", „las" sau „las-o baltă!"). Cînd **Barack Obama** și-a început discursul către poporul american, nu a putut să-și uite soția. „Nu aș fi fost omul care sînt astăzi fără femeia care a fost de acord să se mărite cu mine acum 20 de ani. Michelle, nu te-am iubit niciodată mai mult ca acum. Nu am fost niciodată mai mîndru să văd cum întreaga Americă se îndrăgostește de tine", a spus președintele american. Și nu e vorba doar de faptul că a fost în engleză, dar a sunat tare bine. Toate femeile din lume s-au înmuiat, poate că și unii bărbați s-au uitat pentru o clipă altfel la iubitele lor.

La noi, iubitele devin soții imediat dupa căsătorie. Ați spune că asta e și ideea! Ei bine, soția, în țara noastră, n-are a face cu o iubită. Aproape că și dragostea dintre soți are o altfel de semnificație, e strîns legată de spălatul vaselor și de călcatul pantalonilor. Tot pentru că a fost elevul școlii americane, săracul **Mircea**, de data asta **Geoană**, a îndrăznit să-i spună soției sale, că o iubește. Și nu oricum, ci în fața întregii **Românii**. Mare greșeală! A devenit dintr-o dată bărbatul-papagal, cel care iubește în gura mare, care a îndrăznit să le spună oamenilor că nu e rușinos să-i adresezi femeii tale cuvinte de amor. Nimic mai greșit. Bărbatul n-are voie sa iubească așa, pe stradă, de față cu mulțimile, decît în adolescență! Apoi, trebuie să-și poarte cu mîndrie penele de cocoș, nu să-și pună creasta pe bigudiuri.

Îmi pare rău că nu ne putem iubi femeile tot timpul. Că persoanele publice, dacă nu se numesc **Prigoană**, n-ar trebui să vorbească de femei în public. Chiar, parcă trebuia să schimbăm **Constituția**. Eu zic că și rușinea de a iubi în public trebuie incriminată!

Andreea ARCHIP

Decembrie

● electricianul a ales să se arunce de la înălțime, cu două zile înaintea Crăciunului

Adrian Sobaru e plin de regrete. La doi ani după ce s-a prăbușit peste scaunele parlamentarilor adunați să dezbată o moțiune de cenzură, pe 23 decembrie 2010, e mai măcinat decât decât atunci. Chiar dacă a sperat ca gestul lui să schimbe un pic câte un pic sistemul, **Sobaru** și-a dat seama că, de la nivelul lui, nimic nu poate schimba. El și soția lui, **Mădălina**, împreună cu cei doi copii – **Alexia** și **Călin** – locuiesc într-un apartament în cartierul bucureștean **Colentina**. **Călin** a fost diagnosticat cu autism, tentativa de suicid a tatălui lui fiind pusă atunci pe seama faptului că familia nu-și putea permite terapiile pentru recuperarea băiatului.

„Călin, la patru an și jumătate, nu vorbea. Pentru el, noi nu eram mama și tata. Eram două persoane care stăteau tot timpul cu el. Primul gest față de noi l-a făcut într-o vară. Eu eram cu transmisiile pe litoral și mi-am adus și familia, pentru că altă vacanță noi nu ne permiteam. Și într-o zi l-am dus pe Călin cu vaporașul. Era agitat. Când am ieșit în larg, s-a uitat la noi și ne-a spus «Vă iubesc!». Era primul lui gest de afecțiune. Am dat de băut la toți colegii!", povestește **Sobaru**. La terapie mergeau cu el când aveau bani. Iar de cele mai multe ori n-aveau. Disperat că nu se mai poate descurca, **Adrian Sobaru** a ales să se arunce de la înălțime, cu două zile înaintea **Crăciunului**. Gestul lui era însă plănuit de câteva luni bune. Căuta doar momentul.

Electricianul de la **TVR** povestește că își plănuise tentativa de suicid cu șase luni înainte. Voia să se arunce în gol când președintele **Traian Băsescu** se afla în **Parlament**. „Atunci m-a salvat un telefon. A trebuit să mă întorc la cadru. Și m-am mai gîndit că urma ca fratele meu, care locuiește în Canada, să vină acasă. N-aș fi vrut să mă arunc fără să-l văd, pentru că ar fi fost, probabil, ultima oară când ne întîlneam", spune bărbatul. În toamna lui 2010, fratele lui **Adrian Sobaru** a venit în România. Pe 23 decembrie, electricianul era în direct, la televizor. La serviciu, nevasta lui, **Mădălina**, era sunată să mute pe o televiziune de știri. „Am fost șocată. Noi acasă dezbăteam problemele astea politice, vorbeam despre ce se întîmplă, dar niciodată nu mi-a dat vreun semn că ar face asta", spune **Mădălina**. Cu o zi înainte, femeia își sărbătorise aniversarea. **Adrian** spune că n-au făcut nimic deosebit: „N-am vrut să fie chiar de ziua ei. Dar în noaptea aceea m-am trezit pe la trei noaptea ca să scriu tricoul. Și cînd m-am aruncat n-am știut ce fac. În momentul acela nu mai eram eu". „Ne-ați ciuruit!!! Ne-ați vândut și ne-ați trădat. Ne-ați ucis viitorul copiilor. Ne puteți lua viața și banii, dar nu libertatea!!!", a scris **Adrian Sobaru** cu o cariocă albastră pe tricoul alb. La aproape doi ani de la acel moment, bărbatul e la fel de dezamăgit și recunoaște: „M-am aruncat degeaba de la balconul **Parlamentului**. Am crezut că pot schimba ceva, dar ideea e că acum trăiesc mai rău decât atunci".

Ionela SĂVESCU

„Ne-ați ciuruit!!! Ne-ați vândut și ne-ați trădat. Ne-ați ucis viitorul copiilor. Ne puteți lua viața și banii, dar nu libertatea!!!"

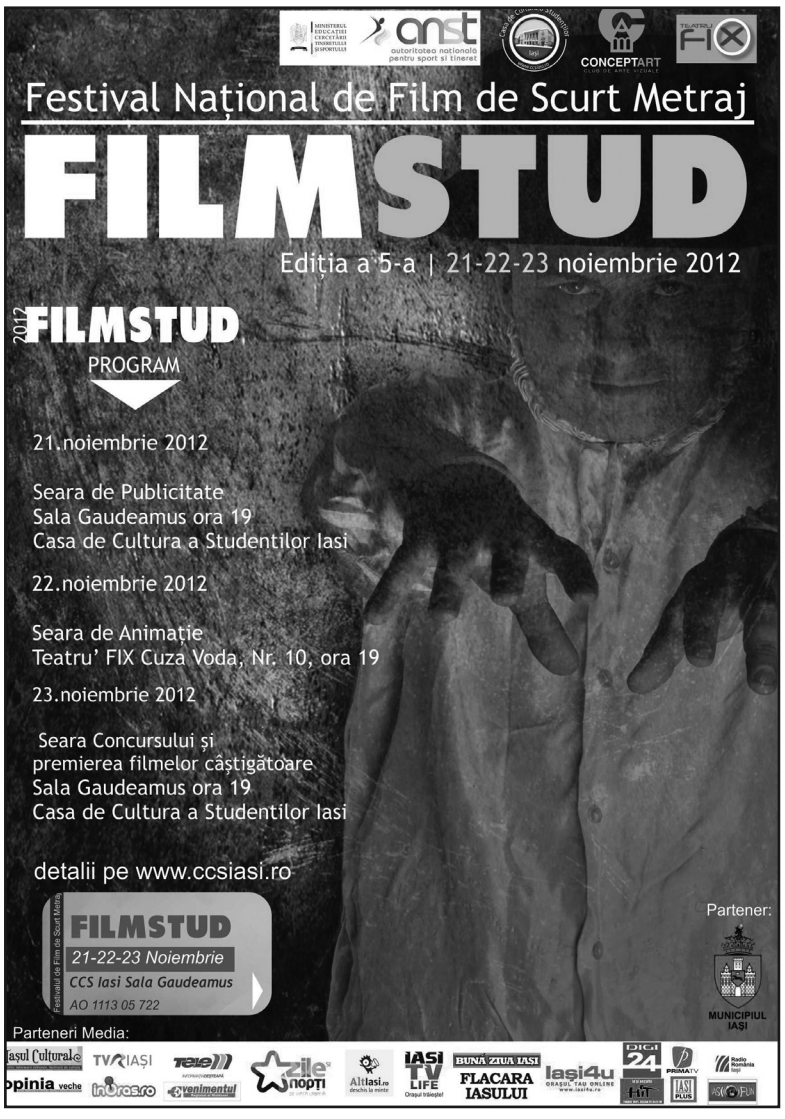

Oamenii micului Paris

Romantismul de azi al Veronicăi Micle

● n-aș fi crezut că peste drum de premier te poți simți ca într-un cartier de la marginea Bucureștilor

Nu departe de **Buzești** nr. 5, acolo unde urma să fie amplasată o placă memorială pe locul unde **Eminescu** a trăit, în două camere și hol, împreună cu **Veronica Micle**, cînd a venit în **București**, spre sfîrșitul anului 1882, în spatele unui hipermarket modern, peste drum de **Guvernul României**, se deschide, parcă uitată de lume, strada **Veronica Micle**.

M-am mutat la numărul 22, crezînd că **Veronica** nu a fost numai muza poetului, ci deopotrivă și a celor care i-au ridicat un cartier, ascuns în dosul furnicarului din centru. Locuiesc pe o scară trasată în linie, în mijlocul unui dreptunghi de blocuri gri, cu multe ferestre și tot atîtea uși de apartamente. Nici n-aș fi crezut că peste drum de premier te poți simți ca într-un cartier de la marginea **Bucureștilor**. Diminețile încep în sunet de picamer, iar zilele se încheie într-un ritm manelist degajat, ca în transă, din mașinile băieților adunați ciorchine în parcarea din mijlocul blocurilor cu tencuieli scobite de vreme. E drept, cei care au beneficiat de ajutorul primăriei și, mai nou, au dat geamurile cu toc din lemn uscat pe cele cu termopan, își duc liniștit viața în cămăruțele numite apartamente, fără a fi deranjați de ceea ce se petrece peste geam.

De fapt, sunetul tramvaiului vechi din fața florăriei unor țigani și, uneori, chiar și protestele de la guvern ale sindicaliștilor, pulsul viu al societății, e tot romantismul de azi al **Veronicăi Micle**. Pe cînd muncitorii lucrau de dimineața pînă seara, pe schelele care nu puteau să te lase indiferent auzindu-le huruitul tasant pe creier, mi-am dat seama că cei din blocul de *vis-à-vis*, sînt, oarecum, o categorie mai înstărită de oameni. Au apartamente mai mari și fac parte din tagma celor pe care noi îi numim, convențional, „familii de oameni tineri". N-aș fi realizat acest lucru dacă, seară de seară, nu aș fi observat cum vecinii mei de peste drum au un obicei destul de prost de a se informa despre lumea din jur. Ies pe geam și, pare-mi-se că de plictiseală sau poate într-un soi de voaiorism accentuat, privesc, uneori cu binoclul, în apartamentele vecinilor de peste drum. Și, ce e mai ciudat, în constituția unora, privitul s-a dovedit un obicei de-a dreptul constant și tabu.

Mereu m-am întrebat ce pot observa ei în blocul din față, care parcă sta să cadă cu toate cele zece etaje ale sale. Blocul în care locuiesc și eu la șase, alături de foarte multi bătrâni, pe care îi găsesc, invariabil, în fața scării, pe două bănci. Se adună ciorchine la povești, fiind geană pe tot ce mișcă. Contabilizează chipuri noi, bîrfe, întîmplări. Sînt un fel de „ochii și urechile locului". Ei și cîinii cărora le dau de mîncare. Într-o zi, o doamnă în vîrstă, dar cochetă (genul de persoană care s-a îngrijit mai toată viața), mi-a spus, coborînd în curte: „Mai degrabă mor de foame, decît să știu că nu am ce să dau de mîncare la cîini!". «Mai bine ajut un cîine, decît un om» se exprima de la sine putere, lăsîndu-mă să meditez, mai departe, în drumul meu.

Am aflat, apoi, că nu are copii. Așa cum nu are nici vecinul ei de la parter, un bătrîn care se mișcă foarte greu, ajutîndu-se de ziduri, și care lasă în urmă o dîră accentuată de urină și mizerie.Trăiește în mizerie, în primul apartament de la parter, chiar lîngă lift... Și nu cred s-o fi văzut vreodată intrînd la el pe vecina care-și hrănește zilnic maidanezii.

Diana ROTARU

SENIORI EDITORI: opinia veche »

Andreea ARCHIP, Dana BALAN, Oana BALAN, Alina BĂISAN, Andrei CIURCANU, Florentina CIUVERCA, Anastasia CONDRUC, Ionuț FANTAZIU, George GURESCU, Diana IABRAȘU, Liviu IOLU, Roxana LUPU, Nicoleta NASTASE, Vlad ODOBESCU, Diana ROTARU, Ionela SĂVESCU, Paula SCÎNTEIANU, Andrei UDIȘTEANU, Lina VDOVII

Dintr-o mie de CD-uri

Cealaltă față a Jazz-ului

● clapele pianului condimentează vocea joasă, dar melodioasă

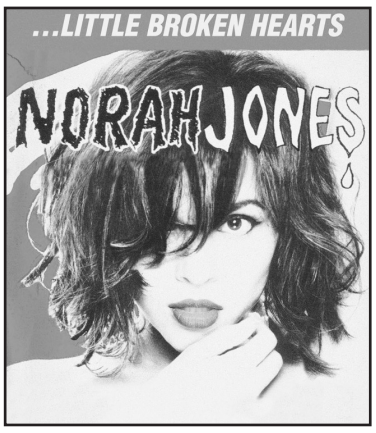

Norah Jones - „Little Broken Hearts" (2012)

Chiar și rupturile pot fi ceva frumos atunci cînd sînt puse pe note muzicale. Cel puțin așa demonstrează **Norah Jones** cu al cincilea său album intitulat „Little Broken Hearts" – o dramă în douăsprezece melodii în care sînt cîntate, pe rînd, toate stările ce succed unei dezamăgiri amoroase. Astfel, compilația începe cu „Good Morning" – o melodie cu reproșuri și multe „de ceuri" azvîrlite într-o dimineață după o noapte albă, continuă cu „Say Goodbye" – o scotocire după explicații: „It ain't easy to stay in love/ If you can't tell lies" (Nu e ușor să iubești/ Dacă nu poți spune minciuni), ca mai apoi să se treacă la căutări de leacuri pentru inimă în cîntece precum „After the Fall" și „Travellin' On". Nu găsește astfel că, în „Miriam" se plănuiește uciderea femeii care i-a furat iubitul: „Miriam, you know you done me wrong/ I'm gonna smile when I take your life" („Mirian, știi că m-ai rănit/ Voi zîmbi cînd îți voi lua viața"). Însă ea nu zîmbește căci, din videoclipul melodiei putem vedea o **Norah Jones** lipsită de orice expresie, stînd singură într-o canoe cu vîsle pătate de sînge, în mijlocul unui lac. Asta în timp ce, pe fundul lacului, **Miriam** se îneacă avînd un bolovan legat de picioare. Albumul se încheie totuși cu speranța ca totul să fi fost doar un vis („All a dream").

Împreună cu producătorul **Brian Burton**, cunoscut mai degrabă ca „Danger Mouse" („Șoarecele Periculos"), **Norah Jones** lasă deoparte jazz-ul și realizează un album indie pop cu influențe difuze de chitară, acorduri de tobă presărate cu clinchete de violoncel, pe ritmuri nici rapide, nici lente. Iar spre deosebire de albumele vechi, unde clapele pianului erau apăsate cu generozitate, acum acesta este doar un ingredient ce condimentează vocea joasă, dar melodioasă a cîntăreței. Amprentele lăsate de **Danger Mouse** se observă mai ales în „Happy Pills" care aduce foarte mult cu melodiile de pe ultimul album al formației **The Black Keys**, produs tot de acesta, dar și în „Say Goodbye".

„Little Broken Hearts" este un album – poveste, diferit de tot ce a cîntat pînă acum **Norah Jones**. Iar aceasta, acuzată de mulți critici cum că muzica ei ar fi plictisitoare, a ieșit din atmosfera de cafenea arătînd că pînă și o fată cuminte poate fi în stare de răzbunare.

Alexandra FILIP

„Little Broken Hearts arată, subtil, o altă latură a lui Norah Jones."
www.guardian.co.uk

De dragul diversității, citește o carte

Oglinzile întoarse ale orientului

● autorul coase prin fibra întîmplărilor un soi de documentar

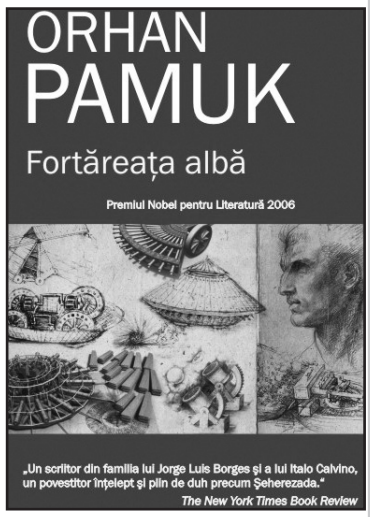

Editura Polirom
211 pagini, 2012
24.95 lei

Ca o mînă de condimente cu gust de foc de pe tarabele piețelor turcești, romanele lui **Orhan Pamuk** respiră același aer nemuritor, aprins și colorat cu care sînt suflate poveștile **Șeherezadei**. „Fortăreața albă" e departe, totuși, de-a fi una din cele o mie și una de adevăruri uitate cu noaptea.

Tăios, ornamentat numai atunci cînd vorbește de arabescurile unui **Istanbul** luminos din secolul al XVII-lea, **Pamuk** contruiește povestea unui italian prins în strînsorile **Imperiului Otoman** în timpul călătoriei sale pe mare de la **Veneția** la **Napoli**. Un occidental școlit, în spirit paideic, în mai toate științele și-n subtilitățile filosofiei europene, tînărul e luat prizonier și înfățișat **Padișahului**, copilul de șapte ani care ocupa, pe-atunci, tronul tărîmurilor turcești. Fără paranteze istorice evidente, autorul coase prin fibra întîmplărilor un soi de documentar despre „temnițele scîrnave" ale sultanului și contrastul lor cu preaplinul grădinilor **Pașei** și-a baldachinelor perlate de deasupra paturilor în care ajunge, pînă la urmă, să doarmă. Cîștigînd încrederea conducătorului prin cunoștințele care-i par acestuia mai degrabă vrăji decît lecții smulse din atlasuri, italianul ajunge slugă în grija **Învățătorului**, **Hogea**. Iar centrul de greutate al poveștii se mută pe metamorfoza celor doi. Tînărul european îi înrădăcinează turcului credințele proprii, din astronomie, chimie, fizică și, mai ales, din suflet.

Cei doi devin alter ego unul pentru celălalt, se occidentalizează și se orientalizează deopotrivă, iar transferul de identitate e pus în scenă pe șoptite, printre lupte de cucerire și urgiile dureroase ale ciumei. „Am ajuns să fiu ca tine", răsună spaima lui **Hogea**, lăsînd cititorului pe masă, la vedere, cheia de lectură. **Istanbulul** lui **Pamuk** își lasă personajele să iubească, să viseze la arme colosale împotriva dușmanilor și să se risipească. Romanul e unul dintre acele scrieri pe care le poți citi chiar dacă știi cum se încheie. Încrengăturile poveștii, dialogul simplu, onest și cadența de jurnal te fac să uiți și să-l înveți din nou, ca pe-o poezie încîlcită, sălbatică despre cetatea în care se-ntîlnesc și se preschimbă estul și vestul.

Anca TOMA

Evenimentul săptămînii

TEATRU

Spectacolul „Jubileul", în regia lui **Radu Beligan**, cu **Maia Morgenstern** în rolul principal va fi prezentat miercuri, 21 noiembrie, la **Teatrul Național „Vasile Alecsandri"** din **Iași.**

Prețul biletelor variază între 60 și 80 de lei.

Scor la pauză

În umbra succesului

● Zlatan a înscris patru goluri pentru Suedia

În timp ce fotbalul românesc era luat la puricat, și, după ce tunurile „marilor" impresari au fost scoase la iveală, condamnările cu executare au început să curgă în valuri, **Zlatan Ibrahimovic** mînca. Luase cina luni seară, fără ieșit în oraș, cu un masaj și eventual cîteva ore petrecute în *jacuzzi*. Se pregătea, liniștit, pentru confruntarea amicală dintre naționala **Angliei** și a **Suediei**, cînd **Steven Gerrard**, unul dintre marii căpitani ai fotbalului englez, urma să sărbătorească cea de-a 100 selecție în tricoul britanic.

Numai că miercuri, 14 noiembrie, **Gerard** avea să pălească. Într-un exemplu de virtuozitate fotbalistică cum nu s-a mai văzut demult (unii zic chiar niciodată) pe arenele din toată lumea, **Zlatan** a bătut de unul singur **Anglia**. Și nu oricum. A înscris patru goluri pentru **Suedia**, ultimul dintre ele fiind o foarfecă lobată de la aproape 30 de metri. De miercuri, **Zlatan** a devenit un fel de **Chuck Norris** al fotbalului, glumele în legătură cu acesta începînd să curgă gîrlă. „Cum să fie acestea cele mai incredibile goluri dacă nu sînt ale mele?" postează de cinci zile, pe **YouTube**, un utilizator „Zlatan Ibrahimovich" la toate filmulețele din categoria cele mai frumoase, superbe, imposibile, dificile goluri.

Însă, indiferent de cît de frumoasă ar fi fost seara pentru suedezi, miercuri trebuia să fi strălucit **Gerrard**. Fotbalistul englez are una dintre marile calități care le lipsesc jucătorilor din întreaga lume: constanța. Cu el la mijloc, **Liverpool** s-a mișcat întotdeauna ca un motor cu pistoanele bine unse. Însă cel mai mare regret al lui **Gerrard** este că nu a cucerit nici un trofeu notabil cu naționala **Angliei**. Au fost generații înaintea lui cu fotbaliști de talie mondială, care au cîștigat nenumărate trofee, dar cărora le lipsea un metronom la mijlocul terenului. Iar după ce a apărut **Gerrard**, au dispărut cupele.

De aceea englezii sperau că în acest meci pot să-l omagieze. Chiar dacă s-a jucat în **Suedia**, această victorie urma să îi fie dedicată jucătorului lui **Liverpool**. Suporterii voiau să-i înmîneze coroana pe care, în inimile lor, demult i-au așezat-o pe creștet. Dar, de miercuri încoace, toți laurii s-au oprit în **Suedia**.

Cătălin HOPULELE

Stop cadru

Drumeție cu cronometru

● producția lasă impresia că toată călătoria personajelor e de fapt inutilă

Cu excepția producțiilor semnate de regizori ca **Woody Allen**, multe pelicule de dragoste se mulțumesc cu un scenariu tipic, plictisitor și ușor de anticipat. „Seeking a Friend for the End of the World" („Caut prieten pentru sfîrșitul lumii") este o comedie romantică previzibilă, însă spre deosebire de altele din specia sa, scenele siropoase sînt ușor de digerat, iar cele de comedie sînt jucate natural, datorită atracției care se formează între cei doi protagoniști.

Povestea se învîrte în jurul lui **Dodge**, un funcționar de patruzeci de ani care, atunci cînd află că lumea se va sfîrși în două săptămîni, este părăsit de nevastă, de visele pentru viitor și în același timp, de scopul în viață. Dar nici vlagă să și-o încheie prematur nu are, așa că începe să se plimbe anapoda printr-un oraș împărțit în cei asemenea lui și cei care au renunțat să-și mai facă griji pentru ziua de mîine. Asta pînă cînd intră în scenă **Penny**, o tînără de 28 de ani cu care, în urma cîtorva coincidențe, **Dodge** pleacă într-o călătorie pentru a-și trăi ultimele clipe cu cei dragi.

O producție asemănătoare ar fi comedia dramatică **Elizabethtown**, în care sînt prezente cam același teme și momente în scenariu. Călătoria cu o persoană străină, pe care ajungi să o cunoști mai bine și în care să ai încredere oarbă, un conflict vechi în familie și atotprezenta senzație că termenul limită se apropie rapid de zero. „Caut prieten pentru sfîrșitul lumii" se mai lovește de un obstacol, lăsînd impresia că toată călătoria personajelor e de fapt inutilă, sfîrșitul fiind bătut în cuie. Însă tocmai în acest voiaj constă farmecul filmului.

Modul în care interacționează **Dodge** și **Penny** reprezintă principalele momente de comedie. În drumeția lor întîlnesc diferite caractere și situații care sînt regizate suficient de bine încît să nu cadă în penibil. De la șoferul care ascunde un secret teribil, pînă la un restaurant, „Friendies", de unde nu lipsesc drogurile sau prietenile „strînse". Toată prima parte a peliculei este doar despre drum, lăsînd drama și **SF**-ul undeva pe bancheta din spate, ceea ce a fost o alegere bună din partea realizatorilor. Abia în a doua jumătate coloana sonoră siropoasă, dar acceptabilă se remarcă mai puternic, pentru a acompania scenele de dramă și romanță.

Care, din nou, sînt ușor de digerat, căci pe tot parcursul derulării filmului spectatorii au urmărit o poveste simplă, a două personaje care nu caută decît o ultimă bucurie în viața lor cu dată de expirare.

Paul ANDRICI

„Seeking a Friend for the End of the World" (2012)
Regia: Lorene Scafaria
Gen: comedie romantică

● HOROSCOP ● HOROSCOP ● HOROSCOP ● HOROSCOP ●

BERBEC: Ai început de acum să te pregătești pentru sfîrșitul lumii. Nu mai bei, nu mai fumezi și mergi la biserică de două ori pe săptămînă.

TAUR: Te-au tras pe dreapta niște polițiști aseară și, spre surprinderea ta, ți-au dat o bere. Nu știi ce era mai puternic, drogurile tale sau beția lor.

GEMENI: Din patru colegi de cameră speri ca pînă la sfîrșitul anului măcar de unul să scapi. Forță ai, cuțite ai, bani de mituit judecători îți mai trebuie.

RAC: Ai tăi îți tot trimit pachete cu mîncare, dar cum ești cel mai leneș om în viață, preferi să-i lași pe conductorii de tren să împartă vinul și șnițelele.

LEU: Abia aștepți weekend-ul, să plece colegii de cameră. Nu de alta, dar dacă mai stai o zi sau două lîngă ei, deja te vezi la Poliție, acuzat de crimă.

FECIOARĂ: Ai pierdut vremea cu nimicuri și n-ai mai apucat să faci ce era cu adevărat important, adică urmărit seriale și crîșming.

BALANȚĂ: Ai hotărît să treci de la tren la microbuz și nu ți se pare cea mai bună alegere din lume. Miroase la fel de urît, dar spațiul e mai mic.

SCORPION: Vrei ca șoferii de autobuz să conducă mai repede. Te-ai săturat să faci o oră din **Copou** pînă în **Podu Roș**.

SĂGETĂTOR: Laptopul tău a început să se dezmembreze. Cum nu ai bani de service, l-ai dus la un coleg de cămin. Faptul că e și cămătar nu prea te bucură.

CAPRICORN: Sînteți unul gras și unul slab în cameră. Ultima oară nu știați dacă perechea de chiloți a unuia sînt de fapt maioul celuilalt.

VĂRSĂTOR: De cînd te văd toți colegii de cămin spălînd vase la bucătărie a început lumea să creadă că ești femeia de servici.

PEȘTI: Cum nu prea bei și nici nu fumezi, ai reușit să pui ceva bani deoparte. De sărbători, în loc să mergi acasă, ai de gînd să pleci prin **Europa**.

Noaptea păpușii vii

Ecoul poznelor care au înșeninat Iașul

● Edi îi sugerează „omulețului” să și-i imagineze pe toți în lenjerie intimă ● Andrei, noul complice, începe să-și miște fără voie buzele și să facă afirmații ce nu-i aparțin

Sîmbătă seara, preț de trei sferturi de ceas, rîsetele s-au auzit din Cafeneaua Maideyi pînă sus, pe întreg Copoul. Iar din îngrămădeala de suflete, cel care ne-a amuzat cel mai mult n-a fost singur. Ventrilocului Eduard Sandu i-au stat alături păpușa Remus, dar și cîțiva spectatori mai curajoși ce au „urcat” pe scena improvizată. N-a lipsit nici lecția de păpușărit, pe care comicul ne-a oferit-o și așa am învățat cum să îi facem la rîndul nostru pe alții să chicotească folosind doar o șosetă.

În cafenea e atît de multă lume, încît dacă cineva s-ar împiedica din greșeală și ar deranja două mese, de la tot pe-atîtea ar trebui să i se întindă o mînă de ajutor. Și, odată ridicat, cel căzut ar observa că într-un colț, spre ferestre, e îndreptat un reflector și sînt curioși de toate vîrstele care mai aruncă din cînd în cînd o privire într-acolo. Încă e devreme, așa că fiecare mai comandă cîte un ceai, o bere, niște nachos cu sos picant sau un cocktail, iar cei doi băieți de la bar nu mai contenesc din feliat citrice și rupt frunze de mentă.

Muzica, ce pînă atunci nu se distingea oricum de pălăvrăgeala aprinsă, e domoală, la fel ca luminile și în decor intră actorul **Eduard Sandu**, cu un microfon dat după ureche. Deznădăjduit, anunță că microfonul nu merge și își decalează vorbele ce par doar rostite, față de ce se aude în încăpere, dîndu-i cîteva bătăi de cap celui de la butoane.

Mai întîi face o scurtă trecere prin întrebările care au interesat dintotdeauna omenirea, și se oprește puțin la „a fi sau a nu fi?”, pe care o numește „mai simplă”. După care, merge la varianta proprie „a lua sau a nu lua?”, acuzîndu-l pe **Shakespeare** că „ne-a lăsat-o nouă pe aia cu mai multe bătăi de cap”.

În continuare, notează într-o listă imaginară vreo douăzeci de răspunsuri la „ce se ia” și „ce nu”. Astfel afli că, uneori, „e bine să iei șpagă”, dar dacă mergi pe acest făgaș s-ar putea să nu te bucuri de ultima variantă a lui „ce se ia” - „trai lipsit de agitație”.

Paiața roșcovană

Apoi, pentru a-i asigura pe cei care au poposit că se află unde trebuie, recunoaște că în calitate de ventriloc nu ar fi putut să vină singur, iar dintr-o valiză îl scoate pe **Romeo**. O păpușă cu un dinte ieșit proeminent în față, îmbrăcată într-un costumaș alb-negru în carouri și pe cap cu o bandană ca de pirat. Prichindelul îl întreabă „unde sîntem aici?” și între cei doi se leagă o discuție, iar din flecăreala lor se poate observa că, deși se cunosc de ceva vreme, tot mai au cîte ceva de povestit de cînd s-au văzut ultima dată. Pus pe șotii, **Romeo** vrea să știe „la ce se uită toată lumea”, și chiar dacă replica păpușarului e „pentru a te cunoaște”, marionetei nu-i convine răspunsul, și începe să-i strige că nu se pricepe în ceea ce face, fiind sigur că toate privirile sînt ațintite asupra gurii lui **Edi**.

Încurajîndu-l fiindcă are emoții, **Edi** îi sugerează „omulețului” să și-i imagineze pe toți în lenjerie intimă pentru a mai scăpa puțin de trac. Numai că micuțul se îngrozește și începe din nou să urle, „unii n-au chiloți!”, întorcîndu-și ochii în anumite direcții prin cameră. Parcă expuși, dintre cei învinuiți se mai găsesc cîțiva curajoși care să-i arunce cîte un „așa e!” sau „de unde a știut?”, stîrnind și mai multe rîsete. Numai că pițigăiatul nu uită de ce a venit și tot rotindu-și capul încearcă să găsească pe cineva care i-ar accepta cererea în căsătorie. Intră puțin în panică și

Ia zi, Romeo, care-i prietena ta?

începe să șușotească cu păpușarul, pe care-l roagă să-l deghizeze și căruia îi țipă „mai repede că mă vede”. Cu o pălăriuță oranj de plajă și ochelari de soare pe nas, e întrebat de cine se ascunde, și, dacă ar fi rudă cu **Pinocchio**, lui **Romeo** i s-ar fi lungit de mult nasul, fiindcă în sală se află „nevasta mea”.

Socotind că ar fi vremea să ne luăm rămas bun, **Edi** îi transmite păpușii că trebuie să se întoarcă înapoi în valiză și cînd îl mută într-acolo, cei doi se iau la hartă, dînd impresia că s-ar lupta.

Din graiul jucăriilor

Comediantul își alege un alt asistent, pe care îl roagă să rămînă nemișcat și cu privirea înainte, cîtă vreme îi pune acestuia o gură falsă dată cu ruj roșu și o perucă neagră. Neștiind prea bine în ce s-a băgat, **Andrei**, noul complice începe să-și miște fără voie buzele și să facă afirmații ce nu-i aparțin, spre amuzamentul publicului. Așa prinde să glăsuiască marioneta umană că de fapt s-ar numi **Monica** și îi plac „aproape toți bărbații din această seară”, ba chiar ar vrea să danseze. Cerîndu-i-se explicații în legătură cu ce-ar avea prietena sa de zis, acesta recunoaște că „ea nu știe”, iar pentru a nu ajunge să jignească pe cineva, ventrilocul se oprește. Invită alți trei amatori în spațiul improvizat al scenei, cărora le promite „vouă nu vă voi băga nimic în spate”, și începe să-i controleze cu pișcături de umăr. Dar, cînd unul dintre băieți nu se descurcă prea bine, e trimis la loc și începe un dialog doar între domnișoara căreia îi asociază un glas gutural și tînărul pițigăiat.

Furios că l-a ascuns pe **Romeo**, un băiețel cu ochelari rotunzi asemenea lui **Harry Potter** îl trage pe tatăl său de buzunarul sacoului atunci cînd acesta oprește să-i strîngă mîna lui **Edi**. Iar cînd comediantul își adună valizele, bate din picioare și îi cere socoteală, „sper că ai de gînd să îl mai lași afară”.

Mădălina MORARU

Punctul pe V.I.P. ● Punctul pe V.I.P. ● Punctul pe V.I.P.

„Gangnam Style”, predat la Oxford

● directorul executiv al companiei Google, Eric Schmidt, și prim-ministrul britanic, au dansat pe melodia lui Psy

În vremuri mai vechi, nu era ușor să pui mîna pe o medalie, care se acorda în special soldaților ce vărsau sînge pentru patrie, fiind uneori și primele cerințe trecute în lista de sarcini. Acum însă, un videoclip cu imagini bizare și un dans de același calibru cu **Macarena** sînt tot ce ai nevoie pentru a ajunge în grațiile ministrului culturii din țara natală. Cîntărețul sud-coreean, **Park Jae-Sung**, cunoscut mai bine drept **Psy**, a devenit recent o vedetă internațională după ce ultima sa piesă, **Gangnam Style**, s-a transformat în hit, iar clipul care a acompaniat melodia a devenit unul dintre cele mai populare materiale de pe Internet, strîngînd aproape 760 de milioane de vizualizări doar pe **YouTube**.

Ministrul Culturii sud-coreean i-a acordat recent lui **Psy** medalia **Ordinul Okgwan**, prin care țara i-a recunoscut oficial beneficiile culturale aduse țărîmului natal. În urma unei declarații date de un oficial al ministerului, artistul a primit această distincție deoarece „a făcut celebru cartierul **Gangnam** și a sporit interesul lumii pentru **Corea de Sud**”.

Nici dansul inventat de artist nu a fost trecut cu vederea, interpretul fiind invitat la instituția de învățămînt superior britanică **Oxford**, unde pentru cîteva ore a fost profesor. La cursul acestuia, aproximativ 20.000 de studenți au umplut sala în care „profesorul” și-a ținut lecțiile de dans. **Psy**, însă, a mai avut ceva experiență în slujba sa provizorie după ce, cu aproximativ o lună înainte, secretarul general **ONU**, **Ban Ki-Moon**, a încercat și el să călărească un armăsar imaginar, întocmai cum o face interpretul în videoclip. După, oficialul a denumit cîntecul drept „o forță pentru pace mondială”. Fraza ar putea avea o anumită însemnătate, după ce pînă și directorul executiv de la **Google**, **Eric Schmidt**, și prim-ministrul britanic, **David Cameron**, au dansat pe cîntecul **Gangnam Style**.

Ultima distincție adusă lui **Psy** a

Vă arăt eu cultură!

fost la evenimentului **MTV Europe Music Awards**, unde a primit premiul pentru cel mai bun clip, fiind de asemenea și primul sud-coreean care a cîntat la gala internațională. Chiar dacă este sau nu un steag al păcii, unii au început să folosească melodia ca pretext de ceartă. După ce artista **Lady Gaga** a refuzat să cînte alături de **Park Jae-Sung**, **Madonna**, care în urmă cu ceva timp a criticat-o pe cea dintîi, s-a urcat pe scenă alături de sud-coreean și a dansat cu foc pe ritmurile piesei.

Paul ANDRICI

Localul Troian

La cafea, în cutia cu sardine

● denumirea vine de la fîntîna arteziană din parcul din fața localului

Dacă ești student, și mai ales la **„Cuza”**, este puțin probabil să nu fi auzit niciodată de fast-food-ul „La Balena”. Iar dacă mai stai și în complexul **Titu Maiorescu**, unde este situat, atunci cu siguranță ai trecut pe acolo. Sau l-ai folosit măcar ca punct de întîlnire.

Este, evident, genul de local „pe buzunarul studentului”: băuturi calde cu prețuri între 1 și 3 lei, senvișuri nu prea gustoase, dar sătioase, deserturi, snacksuri și sucuri. Nu alcool, nici țigări. Iar de mai vrei la cafea un pliculeț de zahăr or o cutie de lapte, pe astea le plătești separat. Nu-i mare pagubă căci te ajung toate mai puțin de un leu. Ajungi aici între două cursuri, cînd nu merg aragazele în cămin sau cînd un proiect trebuie lucrat. Asta în cazul în care ai noroc să găsești o masă liberă, căci „La Balena” este mereu plin. Astfel că, dacă nu vii aici în timpul cursurilor, va trebui să te mulțumești cu terasa. Bineînțeles, pînă nu vine gerul.

Denumirea „La Balena”, pentru cine nu cunoaște, vine de la fîntîna arteziană construită în forma mamiferului ce se află în parcul din fața localului. Iar aceasta este singura legătură căci, în privința dimensiunilor, în **Balenă** te simți mai degrabă ca în burta unui pește. Să zicem, o sardină. Cele opt mese și scaunele stau aproape lipite unelele de celelalte astfel că, în jumătate de oră cît mînînci un sanviș și bei o cafea, afli despre moduli de gîndire economică, filosofie, cum a fost seara trecută la karaoke sau ce profi mai sînt blamați prin facultate. Iar toate astea le auzi fără probleme chiar din celălalt colț al localului. Nu prea încape vorba de intimitate nici cînd nimerești locul gol, pereții din sticlă expunîndu-te privirilor de afară.

Dacă nu ești amator de muzică comercială, s-ar putea ca urechilor tale să nu le prea priască aici. Pentru că boxa neagră de deasupra frigiderului difuzează mai mereu hituri de la **Kiss FM**. Astfel că, există riscul să pleci de aici fredonînd, fără voia ta, „la caii verzi pe pereți... caii verzi pe pereți”.

Alexandra FILIP

Casa de Cultură a Studenților
Str. Vasile Conta nr. 30, et. 2,
700106 Iași. **Tel**.:0746/230.032, 219520,
e-mail: redactia@opiniastudenteasca.ro

opinia veche

DIRECTOR: Laura PĂULEȚ
REDACTOR-ȘEF: Cătălin HOPULELE
REDACTOR-ȘEF ADJUNCT: Oana OLARIU
SECRETAR GENERAL DE REDACȚIE: Ioan STOLERU
ȘEF DE DEPARTAMENT: Iulia CIUHU
REDACTORI: Alexandra IVĂNESCU, Dan CONDREA, Paul ANDRICI, Iulian BÎRZOI, Andrei MIHAI, Mădălina MORARU, Mădălina OLARIU, Livia RUSU, Anca TOMA, Daniela VORTOLOMEI
COLABORATORI: Cătălina DOBROVICEANU
PUBLICITATE: Bogdan COBUZ
EDITOR: Daniel CONDURACHE

Ședințele de redacție au loc luni și miercuri, de la ora 20.00. Revista se poate procura și de la sediul redacției.